

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

דין וחשבון

הוועדה הבין-משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

מוגש לשר הרווחה והשירותים החברתיים
ח"כ יצחק הרצוג

יו"ר הוועדה: מר נחום איצקוביץ
המנהל הכללי

דוח ביניים ליום 15 למאי 2007
עורכי הדוח: יקותיאל צבע ועידו בנימין

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

ראשית דבר

הנני מתכבד להגיש את דו"ח הוועדה הבין-משרדית אשר עסקה בגיבוש מענים ופתרונות למצוקות ניצולי השואה. הצוות הוקם ע"י ח"כ יצחק הרצוג, שר הרווחה והשירותים החברתיים, לאחר התייעצות עם ראש הממשלה, מר אהוד אולמרט.

רוצה אני להודות לשר הרצוג על שהטיל עלי כמשימתי הראשונה במשרד לעסוק בסוגיה כה חשובה.

נדרשנו להגדיר, בפעם הראשונה, אחרי יותר מ-60 שנים, מי יכלל בהגדרה "ניצול שואה" - הגדרה כוללת ורחבה ולא צרת מימדים.

מצבם הקשה של רוב ניצולי השואה נבדק ונחקר ע"י גורמים רבים. למרות זאת, מדהים וקשה להיווכח כי אין מסד נתונים הקשור לאוכלוסיית ניצולי השואה ומעט מאוד גורמים ממלכתיים, מוסדיים ואחרים נתנו דעתם לצרכיהם ולמצוקותיהם בעבר הרחוק כמו גם בימינו אנו. הגיעה העת, גם אם ישנם כאלה שלגביהם זה מאוחר מדי, לתקן עוון, עוולה ועיוות שנגרמו לניצולי השואה במשך שנים רבות.

בנאום שנשא דוד בן גוריון בנושא "השילומים" בכנסת ישראל בט' בטבת תשי"ב, 7 בינואר 1952 נאמר:

"קביעת השילומים הייתה מבוססת על שתי הנחות יסוד:

(א) על היותנו מצווים להחזיר, במקסימום האפשרי, הרכוש הנשדד של היהודים ללא יורשים, ולהוציא מידי הרוצחים והבאים אחריהם, גם במזרח גרמניה וגם במערב גרמניה – ירושת ישראל ולא יהיה הרוצח גם היורש".

(ב) כי מדינת ישראל לקחה על עצמה, בעזרת קיבוצי היהודים בעולם כולו, לקלוט ניצולי השואה ולשקם אותם בארץ, ועליה להציל הרכוש היהודי השדוד בידי הגרמנים למען ישובה וקליטתה של שארית הפליטה".

ברור מעל לכל ספק כי כוונת ממשלת ישראל אז הייתה, ושרירה וקיימת גם היום, לקלוט ולשקם את ניצולי השואה. למטרה זאת הוקמה הוועדה ואני מקווה שנראה בקרוב מסקנותיה מבוצעות.

הצעות הוועדה הן רחבות ומקיפות ושותפים להן כל הגורמים אשר היו מעורבים באופן פעיל בעבודתה. נדרשנו לבחון את מצבן של הקבוצות השונות והמגוונות המצויות בקרב הניצולים, נדרשנו לבחון את הצרכים והמענים אשר יאפשרו לניצולים לחיות בכבוד לעת זקנתם.

המענה הינו כוללני ויש בו מרכיבים של קצבה וגמלה כמו גם סל שירותים. יהיו שיטענו שהעלות הכוללת אכן גדולה היא, אבל אין היא יכולה להיות אבן נגף במימוש זכותם ההיסטורית של הניצולים.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

אחת הסוגיות הקשות בפניהן ניצבה הוועדה, הייתה ההגדרה מיהו ניצול. כאמור לעיל, מעבר להשלכות התקציביות, זוהי שאלה מוסרית אשר אין דרך פשוטה להתמודד עמה.

האם ניתן למדוד עוצמה של סבל, כאב ואובדן אחרי למעלה מ-60 שנה?
האם המעגל הראשון יתנגד לכלול בהגדרה מעגלי ניצולים נוספים?

בתת מודע צף לו המושג בעל הקונוטציה הקשה: מיון או "סלקציה". הוועדה ניסתה כמיטב יכולתה להתמודד ולהתייעץ עם גורמים לרבות ארגוני ניצולים ולבסוף קבעה עמדתה והמלצתה.

שאלות קשות נוספות עלו וצצו: מדוע לא נעשה צדק והשוו התנאים בין הקבוצות השונות של הניצולים? מדוע הונצחה ההפליה הנוראית במשך עשרות בשנים?

מה קרה למימוש זכויותיהם של הניצולים אשר הופקדו בידי המדינה וטרם מומשו במלואן, כמו השבת הרכוש הנשדד, כמו חלקה של מזרח גרמניה בעבר בהסדר הפיצויים ההיסטוריים?

האם מימוש זכויות אלו לא יכול להיות מקור תקציבי לפתרון מצוקותיהם בימים אלו?
האם אין מקום לפתוח הנושא למו"מ למען מטרה ראויה זו?

אין דרך קלה לפתרון צודק בעיקר בעבור ניצולים רבים אשר נותרים ללא מענה ראוי ומכובד. יחד עם זאת, סבורים אנו כי הגיעה העת לעשות מעשה ולהציג פיתרון שיהיה שונה במהותו מתיקצוב בעיות אנושיות – חברתיות אחרות, קשות ככל שתהיינה.

ולסיום תודות לכל נציגי משרדי הממשלה, המוסדות והארגונים אשר היו שותפים במאמץ לגבש מסמך זה.

תודה מיוחדת לראשי הצוותים: עו"ד בתיה ארטמן, גב' מרים בר גיורא, עו"ד אהוד מוזס וגב' גיני ברודסקי.

תודה מקרב לב למרכזי הוועדה: מר קותי צבע ועידו בנימין על מאמץ רצוף, מתמשך וקשה בריכוז עבודת הוועדה.

מי ייתן ועמלנו ישא פרי ויביא מזור לניצולי השואה.

בברכה,

נחום איצקוביץ
המנהל הכללי

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

פסק דין

איש צפור
מקיש במקור הבז שלו
סופר ספרות כנף ידו
הממספרת.
אם אשכחך מקיש
מקור הבז
באימתו המגפת.
לא שהוא בז
לא שהוא עורב לעצמו
לא צפור זולתו
טובל שפתי תות דבדבנים
מקורו
בכוסות רוחו
סופר בכנף ידו הממספרת
סופר בצפרן מקורו
תות דבדבנים
באימתו המגפת
סופר
סופר מן הסתם
ספקות בפסק הדין.

שירה של המשוררת
מיכל חפר
מכפר ויתקין
עמק חפר
מתוך ספר השירים
"בהיסדק השמים"

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

	תוכן העניינים
עמוד 6	תקציר מנהלים
עמוד 8	מבוא
עמוד 8	אוכלוסיית ניצולי השואה
עמוד 11	עיקרי ההמלצות
עמוד 11	מיצוי זכויות
עמוד 15	סל שירותים
עמוד 16	סיוע כספי
עמוד 23	עבודת הוועדה והמשתתפים בה
עמוד 27	נספח א' - הצעת החוק
עמוד 39	נספח ב' – סיוע כלכלי
עמוד 50	נספח ג' - סל שירותים

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

תקציר מנהלים:

בהסכם השילומים נקבע שמדינת ישראל אחראית לקליטתם ולשיקומם של ניצולי השואה שעלו לישראל. הכנסת אכן חוקקה ברוח זו את חוק נכי רדיפות הנאצים, אך החוק נתן מענה רק למקצת הניצולים והותיר רבים ללא סיוע. זאת ועוד, 50 שנה אחרי חקיקת החוק, נדמה שהשינויים באוכלוסיית הניצולים מחייבים בחינה מחודשת של היערכות הממשלה במילוי המשימה שנטלה על עצמה.

בחינת מערך השירותים והזכויות לניצולים חושפת ליקויים ועיוותים רבים ברשת המגן. ניצולים רבים נקלעים בערוב ימיהם למצוקה רפואית ונפשית. הם מתקשים לנצל אף את הזכויות המוקנות להם היום ואלה אינן נותנות מענה מקיף לצורכיהם.

לפיכך הוועדה ממליצה לממשלה לאמץ תוכנית ובה ארבעה רכיבים:

- מיצוי זכויות קיימות וחדשות ע"י מתן יזום של מידע מלא ואמין על הזכויות המשתנות של הניצולים במגוון דרכים ובהם: אתר אינטרנט, ימי עיון, כתיבה והפצה של מידע בשפות שונות והפעלת מתנדבים מסוגים שונים: תלמידי תיכון במסגרת מחוייבית אישית, תנועות נוער, שירות אזרחי, ארגוני מגזר שלישי.
- סיוע כספי לניצולים:

הוועדה סבורה שיש להחיל את חוק נכי רדיפות הנאצים על כל ניצול שהחוק הישראלי או החוק הגרמני לא זיכה אותו בתגמול. אם אכן יוחל החוק על כלל ניצולי השואה, מדובר בתוספת תקציב של מיליארדי שקלים חדשים בשנה. בשל המדיניות התקציבית של הממשלה, ממליצה הוועדה לאתר מקורות תקציביים נוספים מחוץ לתקציב המדינה ובהם ממשלת גרמניה, הסוכנות היהודית, ועידת התביעות, המגזר השלישי, המוסד לביטוח לאומי. כן ממליצה הוועדה לבחון אפשרות לפריסת המענה הכספי בהתאם לגיוס המקורות, בלוח זמנים מוגדר, הדרגתי וברור.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

עוד ממליצה הוועדה לבחון אחת משתי החלופות הבאות למתן סיוע כספי:

1) להנהיג מבחן הכנסות ולקבוע שההכנסה הפנויה של ניצול שואה לא תפחת מקצבת הזקנה עם השלמת הכנסה בתוספת הסכום המינימאלי המוענק לניצול שואה עפ"י חוק נכי רדיפות הנאצים. ניצול שואה, שהכנסתו נמוכה מסכומים אלו, יקבל תגמול שישלים את הכנסתו הפנויה מכל מקור שהוא עד לגובה הסכומים הבאים: 3,221 ₪ ליחיד ו- 4,269 ₪ לזוג, כל זאת כאמור לאחר מבחן הכנסות. עלות היישום של הצעה זו עומדת על 1.2 מיליארד ₪ לשנה. (האומדנים מפורטים בנספחים)

2) חלופה שנייה: הוספת הסכום של 1,040 ₪ לחודש לכל ניצול שזכאותו להשלמת הכנסה הוכרה ע"י המוסד ביטוח לאומי. עפ"י נתונים ראשוניים שנמסרו לוועדה, מדובר בכ- 55,000 ניצולים והעלות השנתית היא 686 מיליון ₪. עפ"י חלופה זו מוצע גם לתת מענק שנתי בסכום נמוך יותר של 5000 עד 6000 ש"ח, ללא מבחן הכנסות, לכל הניצולים אשר אינם זכאים לקבלת השלמת הכנסה, ואינם זוכים לרנטה מגרמניה או לקיצבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים. מספרם של אלה עומד על כ- 125 אלף ולכן העלות הכוללת של חלופה זו, על שני חלקיה, עומדת על 1.3-1.45 מיליארד ₪ לשנה.

- הענקת סל שירותים העונה לצרכים הייחודיים של הניצולים הכולל שירותי הזנה, בריאות, שירותי סיוע בתפקוד יומיומי, שירותי דיור, תמיכה נפשית ופעילות חברתית.
- עיגון התוכנית כולה בחוק מיוחד שהכנסת תחוקק לעניין זה.

כמו כן ממליצה הוועדה לוועדת השרים לטכסים ולסמלים לשקול מתן תעודת "יוצא השואה והגבורה" לניצולים וכן להעניק להם אות מיוחד.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

מבוא

בהסכם השילומים שנחתם ב- 1952 בין מדינת ישראל לבין ממשלת גרמניה המערבית, נטלה המדינה על עצמה את החובה לקלוט את ניצולי השואה ולשקמם. הכנסת נתנה ביטוי למחויבות זו בחוקה את חוק נכי רדיפות הנאצים התשי"ז-1957 ושורת התיקונים לחוק זה וכן חוקים נוספים. אך החוק נתן מענה רק לקבוצה מוגבלת ומוגדרת של ניצולים. יתרה מכך, במהלך השנים שחלפו מאז חקיקת החוק, חלו שינויים משמעותיים באוכלוסיית ניצולי השואה. שינויים אלה מחייבים כעת את הממשלה לבחון מחדש את מערך השירותים והזכויות הכספיות המוענקות לניצולי השואה.

ראשית, אוכלוסיית הניצולים, מטבע הדברים, התבגרה מאוד וצרכיה השתנו ללא היכר. הצעירים שבהם, עומדים היום לפני פרישה ומרביתם בשנות ה-70 וה-80 של חייהם. רבים מהם מתמודדים עתה, כמו כל בני גילם, עם אתגרים של הגיל השלישי. אך לקשיים אלו מתווספות המצוקות הנפשיות והפיזיות שהם תולדה ישירה של התלאות שעברו עליהם בשנות המלחמה. שנית, הרכב האוכלוסייה והיקפה השתנה מאוד בשני העשורים האחרונים. לאוכלוסיית הניצולים שעלתה לישראל בראשית המדינה, הצטרפה קבוצה גדולה של ניצולים אשר עלו לישראל לאחר נפילת חומת ברלין ופתיחת שערי ברה"מ.

שינויים אלו באוכלוסיית הניצולים הביאו לכך, שמערך השירותים והזכויות הכספיות המוענקות לניצולי השואה, אינם עונים עוד על הצרכים. יתרה מכך, מערך הזכויות הקיים, שעיקרו מעוגן בחוק נכי רדיפות הנאצים ובהסכמים עם ממשלת גרמניה, יצר עיוותים שהדעת אינה סובלת. הבולט שבהם נובע מסעיף בחוק נכי רדיפות הנאצים המגביל את תחולתו למי שעלה לישראל לפני אחד באוקטובר 1953. ההמלצות שלהלן באות לכן, הן לענות על צרכים הייחודיים של ניצולי השואה שאין להם מענה, והן לצמצם, ככל שניתן, את העיוותים במערך הקיים.

אוכלוסיית ניצולי השואה: הגדרה, היקפים וצרכים

החוק הישראלי איננו מגדיר מיהו ניצול שואה. חוקים והסדרים שונים, בארץ ובחו"ל, מגדירים את אוכלוסיית הניצולים הזכאים, אך כל חוק וכל הסדר והגדרותיו. הגדרות אלה קשורות לרוב עם קורות הניצולים בשנות המלחמה. אך 62 שנה אחרי השואה, נדמה

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

כי יש מקום להגדרה אחת רחבה, הכוללת בתוכה את כל אוכלוסיית היהודים אשר מהלך חייהם השתנה ללא היכר בגין אירועי המלחמה. ברוח זו, וכפי שיוסבר בהרחבה להלן, הוועדה ממליצה לקבוע מיהו ניצול שואה במסגרת חוק שעניינו לעגן זכויות של ניצולי שואה ולהבטיח את מימושו.

ההגדרה של "ניצול שואה" בחוק המוצע היא רחבה וכוללת את כל מי שהיה בתקופת השלטון הנאצי בגרמניה או שהה בשטחי כיבוש גרמני בתקופת הכיבוש. כן חל החוק על אנשים ששהו במדינות ששיתפו פעולה עם גרמניה או בשטחים שהיו תחת מרותם, בתקופות הרלבנטיות וזאת בהתאם לרשימה שמופיעה בתוספת לחוק ואשר גובשה בשיתוף עם מוסד "יד ושם". בנוסף נכללים בהגדרה אותם אנשים שברחו משטחים שנכבשו ע"י גרמניה בסמוך לפני הכיבוש. החוק קובע כי הרשות המוסמכת כהגדרתה בחוק נכי רדיפות הנאצים תשמש כוועדת הכרה לעניין חוק זה. עוד מציע החוק להקים וועדה מייעצת לוועדת ההכרה שתהיה רשאית לייעץ לה בכל עניין כללי או פרטני ותהיה לה סמכות לקבל מהוועדה כל מסמך.

חשוב לציין שבחוק המוצע מוגדר לראשונה "ניצול שואה" מבלי להסתמך על הגדרות שנקבעו בחוקים או הסדרים גרמניים ואומצו בחקיקה הישראלית עד כה. כך לדוגמא, בחוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז - 1957, הגדרת נכה נסמכת למעשה על הגדרת "נרדף" בחוק הפיצויים הפדראלי (BEG מהשנים 1953-1965) תוך הפנייה לחוק האמור. כך גם בחוק ההטבות ל"ניצולי שואה" נזקקים, התשס"ז – 2007, הוגדר "ניצול שואה" בהסתמך על תשלומים שקיבל מכוח ההסכם שנחתם בשנת 1992 בין שר האוצר הפדראלי של גרמניה לבין ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה (קרבן סעיף 2) או לפי החוק הגרמני להקמת קרבן (זיכרון אחריות ועתיד משנת 2000).

עפ"י ההגדרה שבחוק המוצע, חיים היום בישראל כ- 256,000 ניצולי שואה, רובם המכריע יוצאי ארצות אירופה ומיעוטם, כ- 9,000, יוצאי ארצות צפון אפריקה, בעיקר לוב וטוניס. 39% מהניצולים עלו לפני 1953 ו- 35% עלו בגל העלייה הגדול שהחל בשנות ה- 90. 58% מהניצולים הם נשים ו- 42% גברים. 60% מהם נשואים ו- 31% מהם אלמנים, כ- 9% גרושים או רווקים. 17% מהניצולים הם בני 69 או פחות, 23% בני 70 עד 74 ושיעור

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

דומה מקרבם הם בני 75 עד 79. 19% מהניצולים הם בני 80 עד 84 ו- 18% מהם בני 85 ומעלה (הנתונים עובדו על ידי מכון מאירס- ג'וינט-ברוקדייל על סמך מחקרים שונים). האומדנים הדמוגרפים מצביעים על כך שאוכלוסיית ניצולי השואה תמנה 203,000 ב-2010, 140,000 ב-2015, 86,000 ב-2020, ו- 45,000 ב-2025.

היעדרה של הגדרה ברורה של מיהו ניצול שואה הביאה גם לכך שאין בידי הממשלה והחוקרים נתונים מהימנים בדבר הכנסותיהם וצורכיהם של ניצולי השואה. עם זאת, האומדנים שבידנו, המבוססים בעיקר על מחקרים בתחום הבריאות והזקנה, מצביעים על כך שכ- 23% מהניצולים חיים בעוני. תחולת העוני בקרב הניצולים דומה אם כן לתחולתו בקרב כלל הקשישים בישראל. אך 42% מהניצולים שהם עולים, חיים בעוני, ביטוי לעיוותים שעליהם הצבענו במבוא למסמך זה. ניתן למצוא ביטוי נוסף לתחולת העוני בקרב קשישים במחקר שבחן את סוגיית הביטחון התזונתי ומצא כי 14% מהניצולים סובלים מחוסר ביטחון תזונתי, מהם כ- 4% מחוסר ביטחון תזונתי חמור! הנתונים מצביעים עוד כי כ- 25% מהניצולים, מרביתם נשים, גרים לבד. כ- 17% מהם מדווחים על תחושת בדידות לעיתים קרובות. לבסוף נציין שאומנם אין בנמצא אומדן של שיעור הניצולים שתנאי הדיור שלהם אינם ראויים, אך להערכת גורמי המחקר, בין 20% ל- 30% מהם גרים בדירות שבהם ליקויים המקשים על חייהם, הן משום שהתשתית מיושנת, כגון בעיות צנרת ורטיבות, והן משום שיש צורך להתאימה לצרכים של הניצולים שחלקם הפכו מוגבלים.

היעדרה של הגדרה ברורה של מיהו ניצול שואה הביאה גם למצב שבו בשונה מהנעשה לגבי קבוצות אחרות בחברה הישראלית, לא נקבעו אות ותעודה שיתנו ביטוי להכרה ולהוקרה של המדינה בניצולים. הוועדה התלבטה רבות בסוגיה זו והתייעצה עם רבים ובהם נציגי הניצולים ומוסד "יד ושם". לאור התייעצויות אלה, הוועדה ממליצה לוועדת השרים לטכסים וסמלים לשקול מתן תעודת "יוצא השואה והגבורה" לניצולים וכן להעניק להם אות מיוחד.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

עיקרי ההמלצות:

- התוכנית המוצעת על-ידי הוועדה כוללת ארבעה רכיבים עיקריים:
- **מיצוי הזכויות** המוקנות כיום לניצולים ואילו שינתנו להם בגין התוכנית.
  - **סיוע כספי** לניצולים הנזקקים באופן שיבטיח קיום בכבוד.
  - הענקת **סל שירותים** העונה לצרכים הייחודיים של הניצולים.
  - עיגון התכנית כולה **בחוק** מיוחד שיעגן את זכויות הניצולים ויבטיח את מימושו.

מיצוי זכויות:

ניצולי שואה רבים מאוד נזקקים למידע על מלוא זכויותיהם כדי לשפר את מצבם בשנות חייהם האחרונות. אולם, יותר מ-60 שנה לאחר סיום מלחמת העולם השנייה, המידע בנוגע לזכויות ניצולי שואה בישראל הינו רב ומורכב וממשיך להצטבר ממספר מקורות שונים ובהם¹:

- המשא ומתן שמנהלת ועידת התביעות מדי שנה עם גרמניה במטרה להרחיב את קריטריוני הזכאות לקרנות שלה ולצורך השגת מימון סוציאלי לניצולי שואה נזקקים;
- המשא ומתן שמנהלים ועידת התביעות, איל"ר וישראל עם מדינות שונות באירופה לקידום השבת רכוש וחפצי אמנות שדודים מתקופת השואה;
- מאות החלטות ופסקי דין המפורסמים מדי שנה על ידי בתי המשפט הישראליים בנוגע לחוק נכי רדיפות הנאצים התשי"ז – 1957 וכן החלטות נציב תלונות הציבור הנוגעות לניצולי שואה;
- חוקים חדשים שהתקבלו לאחרונה על ידי הכנסת כגון חוק נכסים של ניספי שואה התשס"ו - 2006, שהחברה שהוקמה על פיו אמורה לפרסם בשנת 2007 רשימת בעלי נכסים שנספו בשואה, וחוק הטבות לניצולי שואה נזקקים התשס"ז - 2007, שאמור לתת הטבות לניצולי שואה נזקקים החל משנת 2007.

1 המידע שלהלן הינו נכון לאפריל 2007 והוא יכול להשתנות לאחר מכן.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

- תוכניות ספציפיות או קריטריונים חדשים לסיוע לניצולי שואה נזקקים, כגון הקריטריונים החדשים לקבלת מענקים מהקרן לרווחה לנפגעי השואה בישראל ומהסדר "רכבת הזהב ההונגרית".
- זכויות הנלוות לתוכניות פיצויים, כגון הזכות לטיפולים ותרופות בחינם בגין מחלות שהוכרו למקבלי גמלה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים כמו גם למקבלי רנטת נכות מגרמניה, הנחות בארנונה, הנחות במס רכישה, איסור עיקול תגמולים ופטור ממס על הכנסה מירבית למקבלי פיצויים².

היריעה הרחבה והמורכבות הרבה של מידע זה, אשר פעמים רבות גורמות לשמועות מטעות המעוררות תקוות שווא, מבלבלות ניצולי שואה רבים ומונעות מהם להבין בדיוק מהן הזכויות הרלבנטיות להם וכיצד להשיגן. זאת ועוד, ניצולים אשר נדחו בעבר, ועשויים להיות זכאים כעת מסיבות שונות, עלולים שלא להיות מודעים לכך שעליהם לפנות מחדש בבקשה לקבל את הפיצויים. מצב זה מהווה כר נרחב לפעילות של "מאכרים" המנצלים את חוסר המידע של הניצולים ובני משפחותיהם בכדי לגבות כספים מיותרים בגין מימוש זכויות אלו. המורכבות של המידע, אשר מתעדכן כל הזמן, עלולה גם לגרום לכך שאותם גורמים יתרשלו בעבודתם ויזיקו לניצולים.

משום כך, חיוני כי המבקש לסייע לניצולים ישלוח בכל התוכניות והזכויות הקיימות למען ניצולי השואה בישראל. מכיוון שאוכלוסיית ניצולי השואה הולכת ומזדקנת, רבים מהם הופכים לסיעודיים והם מטופלים על ידי בני משפחותיהם, אשר גם הם זקוקים למידע מלא ומעודכן בנוגע לזכויות הוריהם.

זאת ועוד, המורכבות של המידע על זכויות הניצולים מחייבת כי כל המידע יהיה מרוכז במקום אחד אשר ישמש כתובת מרכזית לנושא זה. הוועדה ממליצה לכן להפעיל מרכז

---

2 תקנה 2 לתקנות הסדרים במשק המדינה (הנחה מארנונה), התשנ"ג-1993, תקנה 11 לתקנות מיסי מקרקעין (שבח, מכירה ורכישה) (מס רכישה) התשל"ה – 1974, סעיף 11 לחוק נכי רדיפות הנאצים תשי"ז – 1957 וצו מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מריבית על פיקדון במטבע חוץ של תושבי ישראל) התשכ"ג – 1963.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

מידע מרכזי לטובת ניצולי השואה ובני משפחותיהם. מרכז מידע זה צריך לעסוק באופן אקטיבי באיתור וניתוח כל מידע הרלבנטי לניצולי השואה בישראל ולבני משפחותיהם והעברת מידע זה לניצולים ולבני משפחותיהם באופן בהיר ויעיל. כדי לעמוד במטרות אלו, על מרכז המידע להעסיק עובדים מקצועיים השולטים בכל המידע הרלבנטי לניצולי השואה בישראל. על המרכז להעסיק עובדים השולטים בשפות העיקריות המוכרות לניצולים רבים ובהן, רוסית וגרמנית. עובדי המרכז ידרשו להיות גם מודעים לרגישות הרבה של העיסוק בסוגיה זו מצד הניצולים ובני משפחותיהם ולטפל בפונים אליו באופן סובלני ומכובד. כמו-כן חיוני כי מרכז המידע ייזום פעילות בכל הארץ להנגשת המידע לניצולים ובני משפחותיהם, כגון:

- ייזום הרצאות בכינוסים של ארגוני ניצולים, בתי אבות, מרכזי יום, סניפי 'עמך' ובכל מקום בו סביר שיהיו ניצולי שואה.
- כתיבה והפצה של חומר בנוגע לזכויות ניצולים, כגון מחנות חדשים שהוכרו בעקבות מו"מ שמנהלת ועידת התביעות עם גרמניה, סיכום החלטות ופסקי דין חדשים של בתי המשפט בישראל בנושא חוק נכי רדיפות הנאצים, דפי כתובות של הארגונים והגופים העיקריים המסייעים לניצולי השואה בישראל, מדריכים בנוגע לתוכניות שונות הרלבנטיות לניצולי השואה בישראל כגון המדריך של ועידת התביעות בנוגע לפנסיה הסוציאלית הגרמנית בגין עבודה בגטאות³.
- ריכוז מלוא המידע בנוגע לזכויות ניצולים באתר אינטרנט אשר יכלול את כל המידע בנוגע לתוכניות השונות, כגון חוקים והחלטות רלבנטיות של בתי המשפט בישראל בנוגע לזכויות ניצולי שואה, טפסים להורדה לשם מיצוי הזכויות וכן ייזום תוכנות אשר יקלו על המשתמשים בהן לאתר את הזכויות להן הם זכאים.
- מינוף היכולת של מרכז המידע על ידי שיתוף פעולה עם ארגוני מתנדבים, כגון מרכז הארגונים של ניצולי השואה בישראל, סניפי שירות הייעוץ לקשיש של המוסד לביטוח לאומי, סניפי שי"ל, ארגוני סיוע משפטי והמועצה הלאומית להתנדבות בישראל. מינוף זה ייעשה על ידי ייזום פרויקטים משותפים למען הניצולים, כגון הכשרת

3 את המדריך ניתן למצוא הן בעברית והן באנגלית באתר של ועידת התביעות בכתובת – www.claimscon.org

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

מתנדבים בארגוני ניצולים לשם סיוע לחבריהם, ייזום פרויקטים שונים כגון הפרויקט להכשרת סטודנטים למשפטים לסיוע בסניפי "עמך" השונים שהתקיים על ידי ועידת התביעות בשנים 2004 – 2005, שיתוף בני נוער במסגרת מחויבות אישית בבתי הספר ובתנועות נוער, הפעלת מתנדבי השירות הלאומי והשירות האזרחי.

- שיתוף פעולה עם ארגונים המסייעים לניצולי שואה, כגון הקרן לרווחה לנפגעי השואה בישראל, הרשות המוסמכת לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, הלשכה לפיצויים אישיים מחו"ל, 'עמך' והחברה לאיתור ולהשבת נכסים של ניספי השואה. לשם דוגמה, הפרויקט המשותף שנערך עם הקרן לרווחה בשנת 2001 במסגרתו התקשרו מתנדבים מטעם המועצה הלאומית להתנדבות בישראל עם ניצולים נזקקים המקבלים סיוע מהקרן בכדי לבדוק האם הם זכאים לפיצוי מהקרן הגרמנית לעובדי פרך וכפייה לשעבר, והסתייעות במתנדבים של שירות הייעוץ לקשיש בסניף הקרוב לביתו של אותו ניצול, בכדי שזה יסייע לו במילוי הטופס הרלבנטי.

- ייזום שימוש במאגרי מידע והצלבתם לשם איתור ניצולים זכאים, כגון הצלבת המידע שיזמה ועידת התביעות עם המוסד לביטוח לאומי, שבעזרתו איתרה ועידת התביעות כ-8,500 ניצולים העשויים להיות זכאים להטבות לפי חוק הטבות לניצולי שואה נזקקים התשס"ז – 2007 .

רוב הפעילויות אשר הוזכרו לעיל התקיימו בעבר על ידי יוזמה משותפת של ועידת התביעות, מרכז הארגונים של ניצולי השואה בישראל וממשלת ישראל (על ידי השר לשעבר חה"כ מיכאל מלכיאור) אשר הפעילו באמצעות הסכם מרכז מידע מיוחד לנושא זה שפעל בשנים 2001 - 2003. אולם, עקב העובדה כי הממשלה הפסיקה להעביר מימון ליוזמה זו, מרכז המידע הפסיק את פעילותו בתחילת 2004. ועידת התביעות סייעה בהמשך הפעלתו של המרכז אך כדי לספק את מלוא השירותים הנדרשים לטובת ניצולי השואה בישראל, הוועדה ממליצה לעגן בחוק את מחויבות הממשלה למתן מידע כאמור.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

סל השירותים:

לית מאן דפליג שלניצולי השואה צרכים ייחודיים, השונים מהצרכים של אוכלוסיית הזקנים. אין גם ספק שמצוקתם קשורה לתלאות השואה. כך עולה מהמחקרים שנבחנו ע"י הוועדה ומדברי המומחים והנציגים של הניצולים עמם שוחחנו. מדובר בעיקר בצרכים בתחומי בריאות, בריאות השן, בריאות הנפש והתמיכה נפשית, התפקוד ועוד. לפיכך, יש לבנות להם סל שירותים, שיהיה מותאם לצרכיהם ונגיש להם.

הוועדה ממליצה לכן להרכיב סל הכולל:

- שירותי הזנה: ארוחות חמות לזקנים שאינם מסוגלים להכין את מזונם.
- שירותי בריאות וסיוע בתפקוד יומיומי: טיפולי שיניים, אשפוז סיעודי, אשפוז בהוסטלים לנפגעי נפש, טיפול פסיכיאטרי, תרופות, הנחות באגרות לרופאים מקצועיים ומכונים רפואיים, ציוד רפואי אישי, טיפול סיעודי, רכישת מוצרי ספיגה, ניהול משק הבית, הנחות למרכזי יום ונופשונים ומעונות לתשושים.
- שירותי דיור: הנחות בשכ"ד והוסטלים והתאמת דיור למוגבלים
- פעילות חברתית ותמיכה נפשית: מועדונים, ליווי ע"י בנות שירות לאומי, תמיכה בארגונים יציגים, קהילות תומכות.

שירותי הסל יינתנו לניצולים באחת או יותר מהדרכים הבאות: פטור או הנחה מהתשלום הקבוע או מתן זכות קדימה בשירותים הניתנים עפ"י תור כאשר כל התנאים האחרים דומים. כמו-כן, חלק מהשירותים שבסל מחייבים תוספת תקציב לפיתוחם. אמדן העלות של הסל (שפרטיו המלאים מצויים בנספח) נע בין 800 משי"ח ל- 1500 משי"ח לשנה.

לאור המדיניות התקציבית של הממשלה ולאור הקושי הרב באומדן העלות של יישום הסל, הוועדה ממליצה, בשלב ראשון, לקבוע שיועמד תקציב ייעודי של 300 מיליוני ₪ למימוש הסל. תקציב זה ינוהל ע"י וועדה בין-משרדית שתקבע סדרי עדיפות ותלמד את הצרכים הייחודיים של הניצולים, במיוחד הצרכים הרפואיים והנפשיים. הוועדה תתבסס בין היתר בעבודתה על הקרן לרווחת ניצולי השואה ועל המנגנון שלה. הוועדה גם תנהל

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

משא ומתן עם ועידת התביעות, עם ארגונים יהודיים נוספים ועם ממשלת גרמניה כדי להגדיל את התקציב העומד לרשותה.

סיוע כספי:

הסיוע הכספי הניתן היום לניצולים הוא תולדה של סידרה של חוקים והסדרים שראשיתם בהסכם השילומים. התפתחות החוקים וההסדרים מפורטת להלן בקצרה. הסקירה מלמדת שלמעשה נוצרו מספר קבוצות של ניצולים, הנבדלים זה מזה בסכומי הסיוע ובתנאים הנלווים המוענקים להם.

• סקירת ההסדרים עם ממשלת גרמניה:

1956 – 1953 : חקיקת חוק הפיצויים הגרמני (BEG) המפצה את כלל הניצולים הנכללים בגדרו בגין נזקי בריאות⁴. עם זאת, החוק יוצר הבחנה בין ניצולי שואה שהם אזרחים גרמניים או שייכים ל-"חוג התרבות הגרמני", לאחרים. הקבוצה הראשונה זכאית לפיצויים נדיבים יותר, למשל, תשלום חודשי בגין אבדן פרנסה או הפסקת לימודים⁵, בעוד הקבוצה השנייה זכאית רק לפיצוי בגין נזקי הבריאות.

אבחנה נוספת נוגעת לאחריות לתשלום הפיצוי לניצולי השואה. בעוד שלגבי ניצולי שואה שיש להם זיקה לגרמניה⁶, גרמניה לא ויתרה על האחריות לפיצוי. לגבי יתר ניצולי השואה, היא העבירה את האחריות למדינות אחרות. בסוף שנות ה-50 של המאה הקודמת ובמחצית השנייה של שנות ה-60, גרמניה כרתה הסכמים עם 11 מדינות מערב אירופאיות שבמסגרתם היא שילמה למדינות סכום כסף תמורת העברת האחריות לפיצוי ניצולי שואה שאין להם זיקה לגרמניה. כמו כן, במסגרת הסכם השילומים העבירה גרמניה לישראל את האחריות לפיצוי ניצולי שואה שאין להם זיקה לגרמניה והם עלו לישראל לפני יום 1.10.1953. ב-1969, הסתיימה תקופת ההתיישנות לפי חוק הפיצויים הגרמני (BEG).

4 וכן תשלום חד-פעמי קטן בגין שלילת חופש.

5 ואם הם אזרחים גרמניים, גם פיצוי בגין אובדן רכוש.

6 כלומר, ניצולי שואה שהיו אזרחים גרמניים, או היו שייכים ל-"חוג התרבות הגרמני" אף אם לא היו אזרחים גרמניים, וכן ניצולי שואה ששהו בגרמניה לאחר תום המלחמה או ששהו ביום 1.1.1947 במחנה עקורים בגרמניה

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

1980 : הוקמה קרן הסייע (Hardship Fund) המקנה סכום חד-פעמי של 2,556 יורו (כיום, כ-14,000 ש"ח). הסכום ניתן בעיקר לעולים מן הגוש המזרחי אל ישראל או אל מדינות מערביות אחרות. הגדרת ניצול שואה לפי הסכם זה, היא רחבה וכוללת למשל גם מי שברח לרוסיה לפני הכיבוש הנאצי.

1992 : נכרת הסכם בין גרמניה לבין ועידת התביעות (קרן סעיף 2). ההסכם נכרת בעקבות נפילת חומת ברלין, ומאחר שבמזרח אירופה ובברית המועצות לשעבר מתגוררים ניצולי שואה שלא יכלו להגיש תביעות לפי חוק הפיצויים הגרמני. לפי ההסכם, ניצולי שואה זכאים לרנטה חודשית, אם התקיימו כל אלה :

- (א) הם שהו לפחות חצי שנה במחנה ריכוז או במחנות שעבדו בהם בעבודות כפייה, או שהו לפחות שנה וחצי בגטו, במקום מסתור או בזהות בדויה⁷.
- (ב) הם לא קיבלו פיצוי או שקיבלו פיצוי זעום.
- (ג) הכנסתם החודשית פחותה מ-6,500 ש"ח (או 9,100 ש"ח לבני 70 ומעלה).

2000 : הוקמה קרן לפיצוי עובדי פרך ועובדי כפיה (קרן "זיכרון אחריות ועתיד")⁸ ניצול שואה שהיה במחנה ריכוז או בגטו זכאי לתשלום חד פעמי של 7,669 יורו (כיום, כ-42,000 ש"ח). ניצול שואה שהיה במחנה שעבדו בו עבודות כפייה זכאי לתשלום חד-פעמי של 2,556 יורו (כיום, כ-14,000 ש"ח)⁹.

אף שסקירת ההסדרים עם ממשלת גרמניה מצביעה על מאמץ ממושך וממוקד של העם היהודי לקבל פיצוי חומרי על שוד הרכוש היהודי במהלך המלחמה, נדמה שסוגיות רבות עדיין עומדות וממתינות לפתרון. כך, חלקה של מזרח גרמניה לשעבר בהסכם השילומים

7 פירוט מדויק יותר של תנאי הזכאות נמצא באתר ועידת התביעות -

http://www.claimscon.org/index_he.asp?url=he/article2/overview

8 ניצולי שואה שהיו במחנות אוסטריים, קיבלו תשלום חד פעמי בסכום מרבי של עד \$2,500 מקרן אוסטריית בשם "פיוס, שלום ושיתוף פעולה". ניצולי שואה אלו אינם זכאים לתשלום לפי קרן הזיכרון. כמו כן, זכאים לתשלום לפי הקרן האוסטרית גם ניצולי שואה הזכאים לתשלום לפי קרן הזיכרון אך הם אינם מקבלים את התשלום שכן בקשתם הוגשה באיחור.

9 ניצולי שואה שקיבלו תשלום חד-פעמי מקרן הזיכרון (וכן ניצולים נוספים שעבדו בעבודות כפייה אך לא זכאים לפי קרן הזיכרון) קיבלו תשלום חד-פעמי בסך \$1,450 (כ-6,000 ש"ח) גם לפי הסדר הבנקים השוויצריים.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

לא מוצה למרות שנקבע שהיא תשא בשליש מעלותו. כך גם נדמה שסוגיית ההבדלים בין הסכם השילומים שנחתם בשנות החמישים לבין ההסכם הקרוי קרן סעיף 2 מחייבים בחינה מחודשת.

• סקירת ההסדרים במדינת ישראל:

1952 : נכרת הסכם השילומים. בתמורה ל-3 מיליארד מארק¹⁰, ישראל מוותרת כאמור על הגשת תביעות בשם ניצולי שואה שאין להם זיקה לגרמניה. הויתור חל על ניצולי שואה שעלו לישראל לפני יום 1.10.1953.

1957 : נחקק חוק נכי רדיפות הנאצים, התשי"ז - 1957. החוק מקנה קצבת נכות חודשית¹¹ לניצולי שואה שהיו מקבלים פיצויים מגרמניה, אם לא היה נכרת הסכם השילומים, כלומר, החוק חל על ניצולי שואה שעלו לישראל לפני יום 1.10.1953 ואין להם זיקה לגרמניה. החוק גם מקנה קצבה נוספת, קצבה לנזק או נצרך, לניצולי שואה מעוטי אמצעים. כיום, הקצבה בגין נכות של 25%, מסתכמת בסך של 1,040 ש"ח לחודש, קצבה זו ניתנת למעשה ללא בדיקת נכות וללא בדיקת קשר סיבתי בין רדיפות הנאצים לבין הנכות. ב-2001, - חוק נכי רדיפות הנאצים מורחב גם לגבי ניצולי שואה שביום 1.1.1947 שהו במחנה עקורים בגרמניה, ובלבד שהם עלו לישראל לפני יום 1.10.1953. ניצולי השואה כאמור זכאים רק לגמלת נכות חודשית בגין דרגת נכות של 25% ולא ליתר הזכויות לפי החוק.

2000 : בתקנות הבטחת הכנסה, התשמ"ב-1982¹³ נקבע שתשלום מקרן סעיף 2 (270 יורו לחודש) לא ייחשב כהכנסה לעניין מבחן ההכנסה הנעשה במסגרת גמלת הבטחת הכנסה.

10 כ-750 מיליון דולר בערכי אותה תקופה ששולמו במשך 12 שנים.
11 ובמקרים מסוימים טיפול רפואי חינם.

12 פרק א' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א-2001.

13 תקנה 17(17).

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

2007 : נחקק חוק הטבות לניצולי שואה נזקקים, התשמ"ז-2007. החוק חל על ניצולי שואה הזכאים לגמלת הבטחת הכנסה ומשתייכים למעגל הראשון, כלומר ניצולי שואה ששהו במחנה ריכוז, בגטו, או במחנה שעבדו בו עבודות כפייה, וכן ניצולי שואה ששהו לפחות שנה וחצי במקום מסתור. החוק מקנה מענק שנתי בסך של כ- 1,000 ש"ח, תוספת של 10% לסיוע בשכר דירה שנותן משרד הבינוי והשיכון, ועדיפות בדירור הציבורי. ההכרה בניצולי השואה נעשית על סמך הכרה שנעשתה בוועידת התביעות. החוק ייכנס לתוקף ביום 1.7.2007

כאמור, הסקירה מראה שנוצרו מספר קבוצות של ניצולים, הנבדלים זה מזה בסכומי הסיוע ובתנאים הנלווים המוענקים להם :

- הקבוצה הראשונה היא קבוצת הזכאים עפ"י חוק נכי רדיפות הנאצים התשי"ז - 1957. בקבוצה זו ישנם כ- 43,000 זכאים, כשכל אחד מהם זכאי לפחות לקצבה בשיעור של 1,040 ₪ לחודש ומגוון של שירותים נוספים המפורטים בחוק ובתקנות הנלוות אליו.
- הקבוצה השנייה היא קבוצה הכוללת את המקבלים רנטה עפ"י חוק הפיצויים הגרמני (BEG). בקבוצה זו כ- 20,000 ניצולי שואה. הניצולים הנמנים עם קבוצה זו, מקבלים רנטה ששיעורה משתנה והוא עומד לפחות על 428 יורו.
- הקבוצה השלישית כוללת את הניצולים המקבלים סיוע בהתאם להסכם שנחתם בין ממשלת גרמניה לבין ועידת התביעות בעקבות נפילת חומת ברלין. קבוצה זו הקרויה "קרן סעיף 2", מונה היום כ- 23,500 ניצולים, המקבלים קצבה בשיעור של 270 יורו, בתנאים שפורטו לעיל.
- הקבוצה הרביעית כוללת את כל מי שאיננו זכאי כלל לקצבה חודשית. קבוצה זו מונה כ- 160,000 איש. כ- 8,000 מהם עפ"י אמדן שנמסר לוועדה ע"י מר נח פלוג, ניצולים מ"המעגל הראשון" שלא זכו לרנטה מסיבות שונות, כגון ניצולים שקבלו סכום חד-פעמי בפשרה או ששהו תקופה קצרה מהקבוע בחוק במחנות ובגטאות

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

ועוד. רבים בקבוצה הרביעית הינם עולים חדשים שלא יכלו לתבוע את ממשלת גרמניה בתקופת השלטון הסובייטי וגם לא עלו לישראל במועד הקבוע עפ"י חוק רדיפות הנאצים.

ברי שניצולי שואה בעלי מאפיינים זהים, עלולים לקבל סיוע כספי בשיעורים שונים מאוד זה מזה. זהו עיוות שהוועדה מבקשת לתקן. לכאורה, ממשלת ישראל צריכה להעניק לניצולים העונים על התבחינים המופיעים בחוק הגרמני ואינם זוכים היום לרנטה, זכויות ותגמולים הזהים בערכם לקבוע בחוק זה. זהו היעד שהממשלה צריכה להצהיר עליו. אך היום אין אפשרות מעשית לבחון זכאות זו ועלותה עלולה לחרוג באופן ניכר מהמדיניות הפיסקאלית של הממשלה. בשל כך, ממליצה הוועדה לאתר מקורות תקציביים נוספים מחוץ לתקציב המדינה ובהם ממשלת גרמניה, הסוכנות היהודית, ועידת התביעות, המגזר השלישי, המוסד לביטוח לאומי. כן ממליצה הוועדה לבחון אפשרות לפריסת המענה הכספי בהתאם לגיוס המקורות, בלוח זמנים מוגדר, הדרגתי וברור.

לחלופין, הוועדה סבורה שהיעד של הממשלה צריך להיות שיש להחיל את חוק נכי רדיפות הנאצים על כל הקבוצה השלישית ועל הקבוצה הרביעית. החלת החוק פירושה תוספת תקציבית בשיעור של כ- 5 מיליארד שקל (מחושב לפי 29,000 ₪ עלות לשנה לשיקומו של ניצול בלשכה לשיקום נכי רדיפות הנאצים). סכום זה חורג אף הוא ממדיניות הממשלה בתחום התקציב לשנה זו אך הוועדה סבורה שיש לראות בו יעד הממשלה בטווח הארוך יותר. החלה צנועה של החלק הכספי בלבד של החוק הישראלי, כלומר תגמול חודשי בשיעור המינימאלי של 1040 ₪ לחודש פירושה תוספת תקציבית בשיעור של כ- 2 מיליארד שקל לשנה ב- 2008. סכום זה הולך ופוחת ויעמוד ב- 2027 על 87 מיליוני ₪ בלבד. (בטבלה מטה: האומדנים גם בגין תגמולים בשיעור גבוה יותר. פרוט מלא בנספח)

1,040	סכום חודשי
עלות שנתית במיליוני ₪	שנים
1,999	2008
1,496	2013
993	2018
490	2023
87	2027

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

עם זאת, לאור העלות הגבוהה, המלצת הוועדה היא לבחון אחת מהחלופות הבאות:

- החלופה הראשונה: לקבוע שההכנסה הפנויה של ניצול שואה לא תפחת מקצבת הזקנה עם השלמת הכנסה בתוספת הסכום המינימאלי המוענק לניצול שואה עפ"י חוק נכי רדיפות הנאצים. נכון להיום, שיעור קצבת הזקנה בתוספת ההשלמה הוא 2,181 ₪ ליחיד ו- 3,229 ₪ לזוג. הגמלה הנמוכה ביותר עפ"י חוק נכי רדיפות הנאצים היא 1,040 ₪. לפיכך, הוועדה ממליצה שהכנסתו הפנויה של ניצול שואה מכל מקור שהוא, לא תפחת מ- 3,221 ₪ ליחיד ומ- 4,269 ₪ לזוג. ניצול שואה שהכנסתו נמוכה מסכומים אלו, יקבל תגמול נוסף ששיעורו יקבע אחרי מבחן הכנסה. תגמול זה ישלים כאמור את הכנסתו הפנויה מכל מקור שהוא ל- 3,221 ₪ ליחיד ול- 4,269 ₪ לזוג. עפ"י אומדן ראשוני שערכה הוועדה, עלות היישום של הצעה זו עומדת על כ- 1.2 מיליארד ₪ לשנה. עם זאת בהתאם להתפתחות הדמוגרפית בקרב אוכלוסיית הניצולים, התקציב השנתי הדרוש ילך ויפחת ויעמוד בשנת 2027 על כ- 51 מליון ₪ בלבד.

אומדן עלות ההשלמה - במיליוני ש"ח			
סה"כ לשנה	זוג 4,269	יחיד 3,221	השלמה לחודש בש"ח
1,175	792	383	2008
879	593	287	2013
584	393	190	2018
288	194	94	2023
51	35	17	2027

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

- חלופה שנייה: היות ועריכת מבחן הכנסות לעשרות אלפים מקרב ניצולי השואה עלולה להטיל מעמסה כבדה מאוד על הלשכה לשיקום נכים או על גוף אחר שעליו תוטל המשימה, הוועדה ממליצה, כחלופה שנייה, להוסיף את הסכום של 1,040 ₪ לחודש לכל ניצול שזכאותו להשלמת הכנסה הוכרה ממילא ע"י המוסד לביטוח לאומי. עפ"י חלופה זו מוצע גם לתת מענק שנתי בסכום נמוך יותר, של 5000 עד 6000 ש"ח, ללא מבחן הכנסות, לכל הניצולים אשר אינם זכאים לקבלת השלמת הכנסה, ואינם זוכים לרנטה מגרמניה או לקיצבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, או לקיצבה אחרת בשל נרדפותם ע"י השלטון הנאצי. מספרם של אלה עומד על כ- 125 אלף ולכן העלות הכוללת של חלופה זו עומדת על 1.3-1.45 מיליארד ₪ לשנה.

עיגון התכנית בחוק:

לסכום, הוועדה ממליצה שהתכנית תעוגן בחוק שניסוחו מצ"ב.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

עבודת הוועדה

תכלית עבודת הוועדה הייתה לגבש פתרונות למצוקות ניצולי השואה. הוועדה כללה נציגים של משרדי הממשלה ונציגים של ארגוני ניצולי השואה, מוסדות וארגונים אחרים.

עבודת הוועדה כללה ישיבות מליאה וכן עבודה בארבעה צוותי משנה אשר כללו: צוות משנה לגיבוש תוכנית למיצוי הזכויות, צוות משנה לגיבוש הסיוע הכספי, צוות משנה לגיבוש סל שירותים העונה לצרכים המיוחדים של הניצולים וצוות משנה משפטי אשר עסק בעיגון התכנית כולה בחוק מיוחד שיעגן את זכויות הניצולים ויבטיח את מימושו.

בסיומה של כל ישיבה הוצא פרוטוקול מסכם.

הוועדה פעלה בהליך של שימוע ציבורי שקוף וגלוי לכל גורם אשר עשוי להיות מושפע ו/או עשוי לסייע לגיבוש ההמלצות של הוועדה. נציגים שונים מקרב הארגוניים הוזמנו להציג את עמדתם בפני נציגי הוועדה, כמו כן פרסמה הוועדה קול קורא והזמינה את הציבור להביע עמדה בנושא.

התקבלו כ- 300 מכתבי פנייה בעקבות פרסום קול קורא. הפניות עסקו בהמלצות והצעות, תודות, פניות אישיות ובקשות לתיאום פגישה.

הוועדה מודה לכל הגופים אשר נענו לקריאתה והציגו את עמדתם אשר תרמה רבות לגיבוש המסקנות ולהמלצות, כמו כן מודה הוועדה לכל הציבור שטרח, כתב והביע את דעתו בנושא.

הוחלט על ידי חברי הוועדה כי בשל מגבלות הזמן יוגש דו"ח, ביום 15.5.07 לשר הרווחה והשירותים החברתיים, ח"כ יצחק הרצוג. יחד עם זאת שמרה הוועדה לעצמה את הזכות לחזור ולדון בפרטים אשר טעונים ליבון נוסף.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

חברי הוועדה ומשתתפים נוספים בדיונים:

משרד הרווחה והשירותים החברתיים:

- מר יקותיאל צבע, מנהל האגף למחקר תכנון והכשרה, מרכז הוועדה.
- עו"ד בתיה ארטמן- היועצת המשפטית במשרד הרווחה והשירותים החברתיים- יו"ר צוות המשנה אשר עסק בהגדרת מיהו ניצול שואה ובניסוח הצעת החוק ברוח מסקנות הוועדה בין-משרדית.
- גב' מרים בר-גיורא- מנהלת השירות לזקן - יו"ר צוות משנה אשר עסק בסל השירותים.
- מר יהודה קיסר, חשב המשרד
- ד"ר יוסי כורזים, האגף למחקר תכנון והכשרה
- ד"ר איגלשטיין שלמה, האגף למחקר תכנון והכשרה
- מר נחום עידו, דובר וממונה על פניות הציבור
- מר נעם עמרן, מתמחה, לשכה משפטית.
- עו"ד איילת ששון, לשכה משפטית.
- גב' ווינשטיין רחל, מנהלת שירות מבחן למבוגרים.
- מר עידו בנימין, יועץ מנכ"ל.

המשרד לענייני גמלאים:

- מר מאיר חזן, מנכ"ל המשרד לענייני גמלאים.
- ד"ר מאיר פרץ, ראש תחום אוכלוסיות מיוחדות.
- מר ערן מוזל, ראש הסגל.
- מר יעקב עמר, סגן ראש תחום אוכלוסיות מיוחדות.
- גב' שרה זילברשטיין הירש

משרד הבריאות:

- מר גבי בן נון, סמנכ"ל כלכלת בריאות.
- גב' שושי טרוים – רפאלי, מרכזת האגף לכלכלת בריאות
- ד"ר פולאקביץ יעקב, מ"מ ראש שירותי הנפש
- גב' טל מלכה, מנהלת השירות הארצי לעבודה
- ד"ר אהרון כהן, ראש האגף לגריאטריה
- ד"ר שרה לוי, אחראית ארצית על הסיעוד בגריאטריה
- גב' מרים זינגר, אחראית ע"ס בבריאות הנפש
- מר ניר קידר, רכז כלכלת בריאות

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

משרד המשפטים:

- עו"ד שי סומך, מחלקת ייעוץ וחקיקה

משרד הקליטה:

- גב' שרה כהן, עו"ס מנהלת שירותי הרווחה.
- עו"ד פינקלשטיין טובה, יועצת משפטית

משרד רה"מ:

- גב' וורד פאר- סוויד, יועצת רה"מ לענייני חברה
- מר יגאל גידרון, אגף כלכלי

משרד האוצר - הלשכה לשיקום נכים:

- מר רפי פינטו, מנהל
- רו"ח יצחקי יצחק, חשב

משרד האוצר- אגף חשב כללי:

- גב' טניה פולייה, רפרנטית הלשכה לשיקום נכים

משרד האוצר - אגף תקציבים:

- מר משה בר סימנטוב, רכז
- מר יאיר זילברשטיין, רפרנט

המוסד לביטוח לאומי:

- גב' אסתר רייס, מנהלת אגף זיקנה ושארים ואגף סיעוד
- גב' מרים שמלצר, מנהל המחקר
- גב' ורה שלום

מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל:

- גב' גני ברודסקי, מנהלת מחקר לחקר הזיקנה, יו"ר צוות משנה אשר עסק בסיוע כספי.

ועידת התביעות:

- מר אברהם פרסלר, יו"ר
- עו"ד אודי מוזס, יו"ר צוות משנה אשר עסק במיצוי זכויות
- מר ירון מרכוס

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

הקרן לרווחת ניצולי השואה:

- מר זאב פקטור, יו"ר
- עו"ד דובי ארבל, מנכ"ל

מרכז הארגונים של ניצולי השואה:

- מר נח פלוג, יו"ר
- מר שי ציליאג, מנכ"ל

עמותת "עמך":

- מר דן ולדמן, מנכ"ל
- ד"ר נתן דורסט, מנהל קליני

הסוכנות היהודית:

- מר יהודה שרף, מנהל אזור ישראל
- גב' דניאלה מור

העמותה הפרלמנטארית הישראלית לפעילות לזכר השואה וסיוע לניצוליה:

- גב' אריאלה מלכה, מנכ"לית

תודה מיוחדת לכלכלן לירן סלומון מהמועצה האזורית עמק חפר שהתנדב לסייע בעריכת האומדנים הכלכליים.

תודה לעובדות לשכת המנהל הכללי.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

נספח א: הצעת חוק להענקת זכויות לניצולי השואה, התשס"ז – 2007

חלופה ראשונה

1. הגדרות

"ניצול שואה" – תושב ישראל שהתקיים לגביו אחד מאלה:
(א) הוא שהה בארץ עוינת.
(ב) הוא נמלט משטח כאמור בפסקה (ב) להגדרה "ארץ עוינת", בסמוך לפני הכיבוש הגרמני.

"ארץ עוינת" – אחד מאלה:

(א) גרמניה - בתקופת השלטון הנאצי שהחלה ביום ג' בשבט התרצ"ג (30 בינואר 1933) והסתיימה ביום כ"ה באייר התש"ה (8 במאי 1945).

(ב) שטח אשר בתקופת השלטון הנאצי היה נתון למעשה למרותה של גרמניה – בעת שהשטח האמור היה נתון למעשה למרותה של גרמניה;

(ג) מדינה ששיתפה פעולה עם גרמניה, או מדינה או שטח שהיו נתונים למרותה של מדינה כאמור, לפי הרשימה המופיעה בטור א' לתוספת הראשונה - בתקופת המלחמה שבין המדינה האמורה לבין מעצמות הברית ואם בסמוך לפני התקופה האמורה הנהיג השלטון באותה מדינה מדיניות של רדיפות כלפי היהודים – גם בתקופה האמורה, הכל כאמור בטורים ב' ו-ג' לתוספת הראשונה.

"מעצמות הברית" – כהגדרתן בסעיף 16 לחוק לעשיית הדין בנאצים ובעוזריהם, התש"י-141950.

2. ועדת הכרה

(1) הרשות המוסמכת, אשר מינה שר האוצר מכח סמכותו לפי סעיף 2 לחוק נכי רדיפות הנאצים, התש"ז – 151957 (להלן – חוק נכי רדיפות הנאצים), תשמש כועדת הכרה לענין חוק זה ותהא לה הסמכות לקבוע האם אדם שענינו הובא בפניה הינו ניצול שואה כהגדרתו בחוק זה (להלן – ועדת הכרה).

סי"ח התש"י, עמ' 281; 14;

סי"ח התש"יז, עמ' 163; 15;

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

(2) מצאה ועדת ההכרה כי אדם הינו ניצול שואה תקבע האם הינו זכאי לקצבה על פי החוק, ובאם הוא זכאי לקצבה תקבע הוועדה מה גובה הקצבה שתשולם לו.

3. אות ותעודה

- (1) ניצול שואה יהא זכאי לאות הכרה המעיד על היותו ניצול שואה, בצרוף תעודה, שיוענקו לו על ידי _____.
- (2) צורת האות והתעודה, דרכי הענקתן והוראות בדבר ייצורו של האות ייקבעו בתקנות.

4. סדרי דין וראיות

- (1) ועדת ההכרה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בחוק או בתקנות ובחוק נכי רדיפות הנאצים ;
- (2) ועדת ההכרה תקבע מה הן הראיות הנדרשות לה לצורך גיבוש החלטותיה ;
- (3) בקשה לפי חוק זה תוגש לוועדת ההכרה על גבי טפסים שתנפיק הוועדה לצורך זה ויצורפו לה ראיות כנדרש ;
- (4) ועדת ההכרה תסיים את טיפולה בניצול שואה לא יאוחר מ – 120 יום לאחר שהוגשה הבקשה.

5. ועדה מייעצת

- (1) שר הרווחה והשירותים החברתיים ימנה ועדה מייעצת אשר תייעץ לוועדת ההכרה בכל עניין כללי או פרטני שיתגלה בו צורך.
- (2) הוועדה המייעצת תהיה מורכבת מארבעה חברים כמפורט להלן :
  - (א) נציג משרד הרווחה והשירותים החברתיים והוא יהיה יושב הראש ;
  - (ב) נציג השר לענייני גימלאים ;
  - (ג) היסטוריון נציג "יד ושם" ;
  - (ד) נציג ארגון הניצולים.
- (3) לצורך ביצוע תפקידה תהא הוועדה המייעצת רשאית לקבל כל מסמך שהוגש לוועדת ההכרה.

6. חזקה – חלופה ראשונה

מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 4(2) לחוק זה, תושב ישראל שקיבל תשלום או קצבה על פי חוק או הסדר בגין נזקי בריאות, כפיה או שלילת חופש מהם סבל בתקופת השלטון הנאצי או בעטיו רואים אותו כניצול שואה לעניין חוק זה, זולת אם הוא קיבל או מקבל אותם בתור שאר או יורש של ניצול שואה.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

7. חזקה – חלופה שנייה

מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 4(2) לחוק זה, תושב ישראל שקיבל תשלום או קצבה, כמפורט בתוספת השנייה, בשל נרדפותו בתקופת השלטון הנאצי יראו אותו כניצול שואה לעניין חוק זה, זולת אם הוא קיבל או מקבל אותם בתור שאר או יורש של ניצול שואה.

8. ערר וערעור

- (1) הרואה עצמו נפגע מהחלטת ועדת ההכרה רשאי לערור עליה בפני ועדת העררים שהוקמה מכח סעיף 16 לחוק נכי רדיפות הנאצים.
- (2) על ערר שהוגש מכח סעיף קטן (1) יחולו ההוראות הקבועות בסעיפים 17-17א לחוק נכי רדיפות הנאצים.

9. קצבה לניצול שואה

- (1) ניצול שואה אשר הכנסתו הפנויה נמוכה מהסכום הקובע, כהגדרתו בסעיף זה, יהא זכאי לקצבה חודשית ממשרד האוצר עד לגובה הסכום הקובע.
"הסכום הקובע" – קצבת זקנה מהמוסד לביטוח לאומי + השלמת הכנסה + סכום התגמול החודשי המשתלם לפי סעיף 4(א) לחוק נכי רדיפות הנאצים, לפי דרגת נכות של 25%.
- (2) תשלומים לפי סעיף זה לא יחשבו כהכנסה לענין פקודת מס הכנסה וכן לא ייחשבו כהכנסה לעניין חוק הבטחת הכנסה.

10. סל שירותים

- (1) ניצול שואה יהיה זכאי לשירותים כמפורט בתוספת השלישית לחוק זה.
- (2) שר הרווחה והשירותים החברתיים, בהתייעצות עם השר הנוגע לעניין ועם שר האוצר, יהיה רשאי לשנות, בצו, את התוספת השלישית.

11. אחריות ביצוע

כל משרד ממשלתי יהא אחראי לפעול למיצוי זכויותיהם של ניצולי שואה המצויות בתחום אחריותו.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

12. מרכז מידע

שר הרווחה והשירותים החברתיים בהתייעצות עם שר המשפטים יקבע הוראות בדבר הקמה וניהול של מרכז מידע לעניין זכויות ניצולי שואה לרבות דרכים להנגשת המידע לניצולי השואה ובני משפחותיהם.

13. תיקון חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א - 2001.

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א - 2001, בסעיף 6, לאחר פיסקה (ב) יבוא:

"(ג) מי שהתקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות 1-3 בהגדרה "נכה" ולא התקיים בו התנאי האמור בפסקה 4 להגדרה האמורה יהא זכאי לתגמול החודשי לפי סעיף 4(א) לחוק נכי רדיפות הנאצים, לפי דרגת נכות של 25% החל מהראשון לחודש שבו הוגשה הבקשה."

14. תיקון חוק הטבות לניצולי שואה נזקקים, התשס"ז - 2007.

בחוק הטבות לניצולי שואה נזקקים, התשס"ז - 2007, סעיף 5 בטל.

15. השר האחראי

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, לאחר התייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

תוספת ראשונה
 (סעיף 1 (ג) לחוק)

מדינה ששיתפה פעולה עם גרמניה וכן שטח או מדינה שהיו נתונים למרותה של מדינה כאמור

מקום	תאריך תחילה	תאריך סיום
איטליה	17/11/1938	2/5/1945
אלבניה	7/4/1939	29/11/1944
אלג'יריה	22/6/1940	8/11/1942
בולגריה	1/3/1941	16/9/1944
בוקובינה	17/6/1941	23/8/1944
בסרביה	17/6/1941	23/8/1944
הונגריה	29/5/1938	4/4/1945
טוניסיה	9/11/1942	13/5/1943
טרכיה	24/4/1941	16/9/1944
יוגוסלביה	6/4/1941	20/10/1944
לוב	10/6/1940	23/1/1943
מקדוניה	24/4/1941	16/9/1944
סלובקיה	14/3/1939	29/4/1945
פינלנד	22/6/1941	19/9/1944
צרפת – משטר וישי	22/6/1940	25/8/1944
רומניה	8/8/1940	23/8/1944

תוספת שנייה
 (סעיף 7 לחוק)

”תשלום או קצבה בשל נרדפות בתקופת השלטון הנאצי” – אחד מאלה :

- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת גרמניה בשל רדיפות הנאצים בהתאם לחוק הפדראלי לפיצויים (BEG) מהשנים 1953-1965.
- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת הולנד בשל רדיפות הנאצים בהתאם לחוק הגמלאות ההולנדי לנפגעי רדיפות 1940-1945 (WUV) .
- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת אוסטריה בשל רדיפות הנאצים בהתאם לחוק האוסטרי לתמיכה בקרבנות (OFG), שנחקק בהקשר לחוק התגמולים עבור קרבנות המלחמה (סעיף 4 KOGV 57).
- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת בלגיה לפי החוק הבלגי משנת 1954, בהקשר לקצבאות פצועים של הקרבנות האזרחיים של המלחמה 1940-1945.
- תשלום לפי ההסכם שנחתם ביום י"ב בתשרי התשנ"ג (9 באוקטובר 1992) בידי שר האוצר הפדראלי של גרמניה ובידי ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה ;

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

- קצבה המשתלמת לפי הוראות החוק בדבר תשלום רנטות בשל עבודה בגטו, כאמור בתיקון הספר השישי לחוק הסוציאלי, אשר התקבל בגרמניה ביום 20 ביוני 2002 ;
- תגמול על פי החוק הגרמני להקמת קרן "זיכרון, אחריות ועתיד" מיום א' באב התש"ס (2 באוגוסט 2000) (B.G.B. I. 1263) ;

The Law on the Creation of a Foundation "Remembrance, Responsibility and Future"

- החוק האוסטרי להקמת "קרן הפיוס" לתשלום עבור עובדי פרך וכפייה באוסטריה :
**Federal Law - Concerning the Fund for Voluntary Payments
by the Republic of Austria to Former Slave Laborers and Forced Laborers
of the National Socialist Regime
(Reconciliation Fund Law)**

- הסדר הבנקים השווייצרים מיום 26.7.00 :
United States District Court, E.D. New York, in re HOLOCAUST VICTIM
ASSETS LITIGATION, Nos. 96 civ. 4849 (ERK) (MDG), 99 civ. 5161 and
97 civ. 461.

- תגמול או הטבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים ;
- פרק א' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001)
(תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א-162001 ;
- תשלום או קצבה אחרים על פי חוק או הסדר שמקבל אדם בגין נזקי בריאות, כפיה או שלילת חופש מהם סבל בתקופת השלטון הנאצי או בעטיו.

תוספת שלישית (סעיף 8(2) לחוק)

סל שירותים

היום _____

ס"ח התשס"א, עמ' 16.236

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

הצעת חוק להענקת זכויות לניצולי השואה, התשס"ז – 2007

חלופה שנייה

1. הגדרות

"ניצול שואה" – תושב ישראל שהתקיים לגביו אחד מאלה:
(א) הוא שהה בארץ עוינת.
(ב) הוא נמלט משטח כאמור בפסקה (ב) להגדרה "ארץ עוינת", בסמוך לפני הכיבוש הגרמני.

"ארץ עוינת" – אחד מאלה:

(א) גרמניה - בתקופת השלטון הנאצי שהחלה ביום ג' בשבט התרצ"ג (30 בינואר 1933) והסתיימה ביום כ"ה באייר התש"ה (8 במאי 1945).

(ב) שטח אשר בתקופת השלטון הנאצי היה נתון למעשה למרותה של גרמניה – בעת שהשטח האמור היה נתון למעשה למרותה של גרמניה;

(ג) מדינה ששיתפה פעולה עם גרמניה, או מדינה או שטח שהיו נתונים למרותה של מדינה כאמור, לפי הרשימה המופיעה בטור א' לתוספת הראשונה - בתקופת המלחמה שבין המדינה האמורה לבין מעצמות הברית ואם בסמוך לפני התקופה האמורה הנהיג השלטון באותה מדינה מדיניות של רדיפות כלפי היהודים – גם בתקופה האמורה, הכל כאמור בטורים ב' ו-ג' לתוספת הראשונה.

"מעצמות הברית" – כהגדרתן בסעיף 16 לחוק לעשיית הדין בנאצים ובעוזריהם, התש"י-171950.

2. ועדת הכרה

(3) הרשות המוסמכת אשר מינה שר האוצר, מכח סמכותו לפי סעיף 2 לחוק נכי רדיפות הנאצים, התש"ז – 181957, (להלן – חוק נכי רדיפות הנאצים) תשמש כועדת הכרה לעניין חוק זה ותהא לה הסמכות לקבוע האם אדם שענינו הובא בפניה הינו ניצול שואה כהגדרתו בחוק זה (להלן – ועדת ההכרה).

(4) מצאה ועדת ההכרה כי אדם הינו ניצול שואה, תקבע האם הינו זכאי לקצבה על פי החוק, ובאם הוא זכאי לקצבה תקבע הוועדה מה גובה הקצבה שתשולם לו.

סי"ח התש"י, עמ' 281; 17

סי"ח התש"י, עמ' 163; 18

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

3. אות ותעודה

- (3) ניצול שואה יהא זכאי לאות הכרה המעיד על היותו ניצול שואה, בצרוף תעודה, שיוענקו לו על ידי _____.
- (4) צורת האות והתעודה, דרכי הענקתן והוראות בדבר ייצורו של האות ייקבעו בתקנות.

4. סדרי דין וראיות

- (5) ועדת ההכרה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בחוק או בתקנות ובחוק נכי רדיפות הנאצים ;
- (6) ועדת ההכרה תקבע מה הן הראיות הנדרשות לה לצורך גיבוש החלטותיה ;
- (7) בקשה לפי חוק זה תוגש לוועדת ההכרה על גבי טפסים שתנפיק הוועדה לצורך זה ויצורפו לה ראיות כנדרש ;
- (8) ועדת ההכרה תסיים את טיפולה בניצול שואה לא יאוחר מ 120 יום לאחר שהוגשה הבקשה.

5. ועדה מייעצת

- (4) שר הרווחה והשירותים החברתיים ימנה ועדה מייעצת אשר תייעץ לוועדת ההכרה בכל עניין כללי או פרטני שיתגלה בו צורך.
- (5) הוועדה המייעצת תהיה מורכבת מארבעה חברים כמפורט להלן :
- (א) נציג משרד הרווחה והשירותים החברתיים והוא יהיה יושב הראש ;
- (ב) נציג השר לענייני גימלאים ;
- (ג) היסטוריון נציג "יד ושם" ;
- (ד) נציג ארגון הניצולים.
- (6) לצורך ביצוע תפקידה תהא הוועדה המייעצת רשאית לקבל כל מסמך שהוגש לוועדת ההכרה.

6. חזקה – חלופה ראשונה

מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 4(2) לחוק זה, תושב ישראל שקיבל תשלום או קצבה על פי חוק או הסדר בגין נזקי בריאות, כפיה או שלילת חופש, מהם סבל בתקופת השלטון הנאצי או בעטיו, רואים אותו כניצול שואה לעניין חוק זה, זולת אם הוא קיבל או מקבל אותם בתור שאר או יורש של ניצול שואה.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

7. חזקה – חלופה שנייה

מבלי לגרוע מן האמור בסעיף 4(2) לחוק זה, תושב ישראל שקיבל תשלום או קצבה בשל נרדפותו בתקופת השלטון הנאצי, כמפורט בתוספת השנייה, יראו אותו כניצול שואה לעניין חוק זה, זולת אם הוא קיבל או מקבל אותם בתור שאר או יורש של ניצול שואה.

8. ערר וערעור

- (3) הרואה עצמו נפגע מהחלטת ועדת ההכרה רשאי לערור עליה בפני ועדת העררים שהוקמה מכח סעיף 16 לחוק נכי רדיפות הנאצים.
- (4) על ערר שהוגש מכח סעיף קטן (1) יחולו ההוראות הקבועות בסעיפים 17-17א לחוק נכי רדיפות הנאצים.

9. תגמול חודשי לניצול שואה

- (א) ניצול שואה שמקבל גימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א - 1980 (להלן – חוק הבטחת הכנסה) או שמקבל תגמול לפי סעיפים 4א או 1ג4 לחוק נכי רדיפות הנאצים יהיה זכאי לקבל ממשרד האוצר תגמול חודשי בגובה התגמול המשתלם לפי סעיף 4(א) לחוק נכי רדיפות הנאצים, לפי דרגת נכות של 25%.
- (ב) ניצול שואה שאינו מקבל תגמול חודשי כאמור בסעיף קטן (א) ואינו מקבל תשלום או קצבה בשל נרדפותו בתקופת השלטון הנאצי, כמפורט בתוספת השנייה, יהא זכאי לקבל ממשרד האוצר מענק שנתי בסכום השווה למכפלה של __ תגמול חודשי המשתלם לפי סעיף 4(א) לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, לפי דרגת נכות של 25%.
- (ג) תשלומים לפי סעיף זה לא יחשבו כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, וכן לא ייחשבו כהכנסה לעניין חוק הבטחת הכנסה.
- (ד) הוראות לפי סעיפים 11, 12, 14, 17, 17א, 22, 22א עד 22ד ו- 23 לחוק נכי רדיפות הנאצים יחולו גם לעניין פרק זה, בשינויים המחויבים, ויראו את התגמול והמענקים לפי פרק זה לעניין הסעיפים האמורים, כאילו היו תגמול לפי חוק נכי רדיפות הנאצים.

10. סל שירותים

- (3) ניצול שואה יהיה זכאי לשירותים כמפורט בתוספת השלישית לחוק זה.
- (4) שר הרווחה והשירותים החברתיים בהתייעצות עם השר הנוגע לעניין ועם שר האוצר יהיה רשאי לשנות, בצו, את התוספת השלישית.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

11. אחריות ביצוע

כל משרד ממשלתי יהא אחראי לפעול למיצוי זכויותיהם של ניצולי שואה המצויות בתחום אחריותו.

12. מרכז מידע

שר הרווחה והשירותים החברתיים, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע הוראות בדבר הקמה, מימון וניהול של מרכז מידע לעניין זכויות ניצולי שואה לרבות דרכים להנגשת המידע לניצולי השואה ובני משפחותיהם.

13. תיקון חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א - 2001.

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001) (תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א - 2001, בסעיף 6, לאחר פיסקה (ב) יבוא:

"(ג) מי שהתקיימו בו התנאים האמורים בפסקאות 1-3 להגדרה "נכה" ולא התקיים בו התנאי האמור בפסקה 4 להגדרה האמורה יהא זכאי לתגמול החודשי לפי סעיף 4(א) לחוק נכי רדיפות הנאצים, לפי דרגת נכות של 25% החל מהראשון לחודש שבו הוגשה הבקשה."

14. תיקון חוק הטבות לניצולי שואה נזקקים, התשס"ז - 2007.

בחוק הטבות לניצולי שואה נזקקים, התשס"ז - 2007, סעיף 5 בטל.

15. השר האחראי

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי לאחר התייעצות עם שר הרווחה והשירותים החברתיים, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

תוספת ראשונה

(סעיף 1 (ג) לחוק)

מדינה ששיתפה פעולה עם גרמניה וכן שטח או מדינה שהיו נתונים למרותה של מדינה כאמור

מקום	תאריך תחילה	תאריך סיום
איטליה	17/11/1938	2/5/1945
אלבניה	7/4/1939	29/11/1944
אלג'יריה	22/6/1940	8/11/1942
בולגריה	1/3/1941	16/9/1944
בוקובינה	17/6/1941	23/8/1944
בסרביה	17/6/1941	23/8/1944
הונגריה	29/5/1938	4/4/1945
טוניסיה	9/11/1942	13/5/1943
טרכיה	24/4/1941	16/9/1944
יוגוסלביה	6/4/1941	20/10/1944
לוב	10/6/1940	23/1/1943
מקדוניה	24/4/1941	16/9/1944
סלובקיה	14/3/1939	29/4/1945
פינלנד	22/6/1941	19/9/1944
צרפת – משטר וישי	22/6/1940	25/8/1944
רומניה	8/8/1940	23/8/1944

תוספת שנייה

(סעיף 7 לחוק)

”תשלום או קצבה בשל נרדפות בתקופת השלטון הנאצי” – אחד מאלה:

- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת גרמניה בשל רדיפות הנאצים בהתאם לחוק הפדראלי לפיצויים (BEG) מהשנים 1953-1965.
- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת הולנד בשל רדיפות הנאצים בהתאם לחוק הגמלאות ההולנדי לנפגעי רדיפות 1940-1945 (WUV).
- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת אוסטריה בשל רדיפות הנאצים בהתאם לחוק האוסטרי לתמיכה בקרבנות (OFG), שנחקק בהקשר לחוק התגמולים עבור קרבנות המלחמה (סעיף 4 KOVG 57).
- גמלת נכות המשולמת על ידי ממשלת בלגיה לפי החוק הבלגי משנת 1954, בהקשר לקצבאות פצועים של הקרבנות האזרחיים של המלחמה 1940-1945.
- תשלום לפי ההסכם שנחתם ביום י"ב בתשרי התשנ"ג (9 באוקטובר 1992) בידי שר האוצר הפדראלי של גרמניה ובידי ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה;

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

- קצבה המשתלמת לפי הוראות החוק בדבר תשלום רנטות בשל עבודה בגטו, כאמור בתיקון הספר השישי לחוק הסוציאלי, אשר התקבל בגרמניה ביום 20 ביוני 2002 ;
- תגמול על פי החוק הגרמני להקמת קרן "זיכרון, אחריות ועתיד" מיום א' באב התש"ס 2) באוגוסט 2000 (B.G.B. I. 1263) ;

The Law on the Creation of a Foundation "Remembrance, Responsibility and Future"

- החוק האוסטרי להקמת "קרן הפיוס" לתשלום עבור עובדי פרך וכפייה באוסטריה :
**Federal Law - Concerning the Fund for Voluntary Payments
by the Republic of Austria to Former Slave Laborers and Forced Laborers
of the National Socialist Regime
(Reconciliation Fund Law)**

- הסדר הבנקים השווייצרים מיום 26.7.00 :
United States District Court, E.D. New York, in re HOLOCAUST VICTIM
ASSETS LITIGATION, Nos. 96 civ. 4849 (ERK) (MDG), 99 civ. 5161 and
97 civ. 461.

- תגמול או הטבה לפי חוק נכי רדיפות הנאצים ;
- פרק א' לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2001)
(תיקון, ביטול והתליה של חקיקה שמקורה בהצעות חוק פרטיות), התשס"א-192001 ;
- תשלום או קצבה אחרים על פי חוק או הסדר שמקבל אדם בגין נזקי בריאות, כפיה או שלילת חופש מהם סבל בתקופת השלטון הנאצי או בעטיו.

תוספת שלישית (סעיף 8(2) לחוק)

סל שירותים

היום _____

ס"ח התשס"א, עמ' 19.236

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

נספח ב : הצעת צוות המשנה העוסק בזכאות לסיוע כספי לוועדה הבין משרדית למתן

פתרונות ומענים למצוקות ניצולי השואה

הצוות בחן את אלטרנטיבות העלויות לתגמול ניצולי השואה. הבסיס לכל ההצעות הנו החלת החוק לפיצויי נכים על פי חוק נכי רדיפות הנאצים על כל אותם ניצולים אשר אינם מקבלים תגמול מכל מקור שהוא (168,000 ניצולים). המשמעות הכספית לפתרון זה מסתכם ב – 4,872 מיליון ₪ לשנת 2007. סכום זה נקבע בהתאם לעלות הממוצעת בסך של 29,000 ₪ לשנה המשולמת נכון ליום ה – 28.2.2007 כפי שנמסר על ידי מר ר. פינטו מנהל הלשכה לשיקום הנכים. סכום זה מתבסס על התגמולים השונים לסוגיהם וסל השירותים השונה. חשוב לציין כי הסכום הנ"ל הנו בהתאם לביצוע ובהנחה כי ניצולי שואה רבים אינם מכירים בזכויותיהם. בוועדה קיים צוות אשר מטרתו ליידע את אותם ניצולים בזכויות המגיעות להם ולפיכך סביר להניח כי הסכום המוצג לעיל בסך של 4,872 מיליון ₪ הנו הסכום המינימאלי שהמדינה תצטרך לממן.

הצעת הצוות – חלופה א של הוועדה

הכנסתו המצטברת של כל אזרח אשר יוגדר "ניצול שואה" תגיע מכל המקורות הקיימים ברשותו לסכום קבוע. ההפרש בין הכנסתו היום לסכום שיקבע ימומן על ידי הממשלה באופן דיפרנציאלי.

בסיס הנתונים לתחשיב

1. מספר ניצולי השואה החיים בארץ ומספר הניצולים המקבלים נכון להיום קצבאות מהגורמים שיפורטו בהמשך (טבלה מס. 1 להלן) נלקח בהתאם להערכות הקיימות במשרדי הממשלה השונים). נתוני התמותה המוערכים כיום, קובעים כי בכל יום נפטרים כ - 35 ניצולי שואה. בהתאם לכך בוצעה הערכה של מספר הניצולים הזכאים לשנים 2007 – 2027 (טבלה 2 להלן).
2. התפלגות ההכנסות של כל ניצולי השואה בגיל 60+ (טבלה 3 בנספח) התבססה על מחקר של מכון ברוקדייל.

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

הנחות לתחשיב הכלכלי

1. מספר ניצולי שואה – 260,000.
2. מס' נפטרים ליום – 35 , לשנה 12,450.
3. התחשיבים מבוססים על מספר ניצולי שואה לתחילת שנה.
4. פיצוי מינימום הנו התעריף הנמוך בחוק פיצויים לכי רדיפות הנאצים – 1,040 ₪.
5. ההכנסה לנפש – נקבעה באופן ממוצע ובהנחה כי ההתפלגות לא תשתנה במהלך התקופה.
6. ממוצע ההכנסות בתחשיב להצעה א' נקבע בסך של 2,954 ₪ לנפש לחודש בהתאם להנחות הבאות:
  - א. בעלי הכנסה הגבוהה מ – 6,940 ₪ לא נכללו בממוצע, לצורך ביטול השפעתם.
  - ב. מינימום הכנסה שונה ל – 2,181 ₪ בהתאם למינימום קצבת זקנה עם השלמת הכנסה לבודד.
  - ג. התחשיב בוצע בהתאם לממוצע המדרגות המוצג בטבלה 3.

תמצית המסקנות הכלכליות

מתן תשלום דיפרנציאלי לכל ניצולי השואה כאשר המינימום הנו קצבת זקנה + השלמה + קצבה בסיסית בחוק נכי רדיפות הנאצים (1,040 ₪ לחודש). בתחשיב שבוצע בהפרדה בין בודדים לזוגות כאשר המינימום שנקבע הנו 3,221 ₪ לבודד ו – 4,269 ₪ לזוג לחודש, העלות של הצעה זו הנה 1,234 מיליוני ₪ לשנת 2007 (טבלה 9-7).

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

טבלה 1 : מספר ניצולי השואה החיים בארץ וחלוקתם לפי מקבלי הקצבאות

מס' הזכאים	הגוף הנותן קצבה
43,000	משרד האוצר
20,000	BEG משרד האוצר הגרמני
23,570	קרן סעיף 2
5,171	אחר
168,259	חסרי קצבה
260,000	סה"כ

טבלה 2 : הערכת מספר ניצולי השואה לשנים 2007 – 2027

שנה	מספר זכאים	אחוז נפטרים לשנה	יתרת זכאים לשנה ביחס לשנת 2007
2007	260,000	4.8%	95.2%
2008	247,540	5.0%	95.0%
2009	235,080	5.3%	94.7%
2010	222,620	5.6%	94.4%
2011	210,160	5.9%	94.1%
2012	197,700	6.3%	93.7%
2013	185,240	6.7%	93.3%
2014	172,780	7.2%	92.8%
2015	160,320	7.8%	92.2%
2016	147,860	8.4%	91.6%
2017	135,400	9.2%	90.8%
2018	122,940	10.1%	89.9%
2019	110,480	11.3%	88.7%
2020	98,020	12.7%	87.3%
2021	85,560	14.6%	85.4%
2022	73,100	17.0%	83.0%
2023	60,640	20.5%	79.5%
2024	48,180	25.9%	74.1%
2025	35,720	34.9%	65.1%
2026	23,260	53.6%	46.4%
2027	10,800		

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

טבלה 3: התפלגות הכנסות של כל ניצולי השואה

מינימום	מקסימום	ממוצע	אחוז
1 ₪	1,389 ₪	695 ₪	12.1%
1,390 ₪	2,774 ₪	2,082 ₪	31.1%
2,775 ₪	4,159 ₪	3,467 ₪	21.4%
4,160 ₪	5,549 ₪	4,855 ₪	11.1%
5,550 ₪	6,939 ₪	6,245 ₪	6.8%
6,940 ₪	8,324 ₪	7,632 ₪	6.5%
8,325 ₪	9,714 ₪	9,020 ₪	3.0%
9,715 ₪	11,099 ₪	10,407 ₪	2.7%
11,100 ₪	לא רלוונטי		5.3%

מדינת ישראל
 משרד הרווחה
 והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה
טבלה 4 : עלות שנתית - פיצוי קבוע לכל ניצולי השואה (במיליוני ₪)

<u>1,500</u>	<u>1,450</u>	<u>1,400</u>	<u>1,350</u>	<u>1,300</u>	<u>1,250</u>	<u>1,200</u>	<u>1,150</u>	<u>1,100</u>	<u>1,040</u>	<u>סכום חודשי שנים</u>
3,029	2,928	2,827	2,726	2,625	2,524	2,423	2,322	2,221	2,100	2007
2,884	2,787	2,691	2,595	2,499	2,403	2,307	2,211	2,115	1,999	2008
2,738	2,647	2,556	2,465	2,373	2,282	2,191	2,099	2,008	1,899	2009
2,593	2,507	2,420	2,334	2,247	2,161	2,075	1,988	1,902	1,798	2010
2,448	2,366	2,285	2,203	2,122	2,040	1,958	1,877	1,795	1,697	2011
2,303	2,226	2,149	2,073	1,996	1,919	1,842	1,766	1,689	1,597	2012
2,158	2,086	2,014	1,942	1,870	1,798	1,726	1,654	1,582	1,496	2013
2,013	1,946	1,878	1,811	1,744	1,677	1,610	1,543	1,476	1,395	2014
1,868	1,805	1,743	1,681	1,619	1,556	1,494	1,432	1,370	1,295	2015
1,722	1,665	1,608	1,550	1,493	1,435	1,378	1,320	1,263	1,194	2016
1,577	1,525	1,472	1,420	1,367	1,314	1,262	1,209	1,157	1,094	2017
1,432	1,384	1,337	1,289	1,241	1,193	1,146	1,098	1,050	993	2018
1,287	1,244	1,201	1,158	1,115	1,072	1,030	987	944	892	2019
1,142	1,104	1,066	1,028	990	952	913	875	837	792	2020
997	963	930	897	864	831	797	764	731	691	2021
852	823	795	766	738	710	681	653	624	590	2022
706	683	659	636	612	589	565	542	518	490	2023
561	543	524	505	486	468	449	430	412	389	2024
416	402	388	374	361	347	333	319	305	288	2025
271	262	253	244	235	226	217	208	199	188	2026
126	122	117	113	109	105	101	96	92	87	2027

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

טבלה 7 : השלמה לקצבה מינימאלית ליחיד (3,221 ₪) באופן דיפרנציאלי במיליוני ש"ח

<u>7,000</u>	<u>6,500</u>	<u>6,245</u>	<u>6,244</u>	<u>6,000</u>	<u>5,500</u>	<u>5,000</u>	<u>4,855</u>	<u>4,854</u>	<u>4,500</u>	<u>4,269</u>	<u>4,000</u>	<u>3,467</u>	<u>3,221</u>	<u>3,000</u>
3,094	2,707	2,510	2,510	2,328	1,955	1,582	1,474	1,473	1,234	1,078	896	536	402	283
2,946	2,578	2,390	2,389	2,216	1,861	1,506	1,403	1,403	1,175	1,026	853	510	383	269
2,797	2,448	2,270	2,269	2,105	1,768	1,430	1,333	1,332	1,116	975	810	484	364	256
2,649	2,318	2,149	2,149	1,993	1,674	1,355	1,262	1,262	1,057	923	767	459	345	242
2,501	2,188	2,029	2,028	1,881	1,580	1,279	1,191	1,191	997	871	724	433	325	229
2,353	2,059	1,909	1,908	1,770	1,486	1,203	1,121	1,120	938	820	681	407	306	215
2,204	1,929	1,788	1,788	1,658	1,393	1,127	1,050	1,050	879	768	638	382	287	201
2,056	1,799	1,668	1,668	1,547	1,299	1,051	980	979	820	716	595	356	267	188
1,908	1,669	1,548	1,547	1,435	1,205	976	909	908	761	665	552	330	248	174
1,760	1,540	1,428	1,427	1,324	1,112	900	838	838	702	613	510	305	229	161
1,611	1,410	1,307	1,307	1,212	1,018	824	768	767	643	561	467	279	210	147
1,463	1,280	1,187	1,187	1,101	924	748	697	697	584	510	424	253	190	134
1,315	1,150	1,067	1,066	989	831	672	626	626	524	458	381	228	171	120
1,166	1,021	946	946	878	737	596	556	555	465	406	338	202	152	107

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

טבלה 7 : השלמה לקצבה מינימאלית ליחיד (3,221 ₪) באופן דיפרנציאלי (המשך) במיליוני ש"ח

	<u>7,000</u>	<u>6,500</u>	<u>6,245</u>	<u>6,244</u>	<u>6,000</u>	<u>5,500</u>	<u>5,000</u>	<u>4,855</u>	<u>4,854</u>	<u>4,500</u>	<u>4,269</u>	<u>4,000</u>	<u>3,467</u>	<u>3,221</u>	<u>3,000</u>
1,018	891	826	826	826	766	643	521	485	485	406	355	295	176	132	93
870	761	706	706	706	654	550	445	414	414	347	303	252	151	113	79
722	631	585	585	585	543	456	369	344	344	288	251	209	125	94	66
573	502	465	465	465	431	362	293	273	273	229	200	166	99	75	52
425	372	345	345	345	320	269	217	203	202	170	148	123	74	55	39
277	242	225	225	225	208	175	142	132	132	110	96	80	48	36	25
129	112	104	104	104	97	81	66	61	61	51	45	37	22	17	12

הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה

טבלה 8 : השלמה לקצבה מינימאלית לזוג (4,269 ₪) באופן דיפרנציאלי במיליוני ש"ח

<u>7,000</u>	<u>6,500</u>	<u>6,245</u>	<u>6,244</u>	<u>6,000</u>	<u>5,500</u>	<u>5,000</u>	<u>4,855</u>	<u>4,854</u>	<u>4,500</u>	<u>4,269</u>	<u>4,000</u>
3,552	2,981	2,690	2,689	2,445	1,946	1,446	1,301	1,300	1,017	832	617
3,382	2,578	2,561	2,389	2,216	1,861	1,376	1,238	1,238	968	792	587
3,212	2,448	2,433	2,269	2,105	1,768	1,307	1,176	1,175	919	752	558
3,042	2,318	2,304	2,149	1,993	1,674	1,238	1,114	1,113	871	712	528
2,871	2,188	2,175	2,028	1,881	1,580	1,169	1,051	1,051	822	673	499
2,701	2,059	2,046	1,908	1,770	1,486	1,099	989	989	773	633	469
2,531	1,929	1,917	1,788	1,658	1,393	1,030	927	926	724	593	439
2,361	1,799	1,788	1,668	1,547	1,299	961	864	864	676	553	410
2,190	1,669	1,659	1,547	1,435	1,205	891	802	802	627	513	380
2,020	1,540	1,530	1,427	1,324	1,112	822	740	739	578	473	351
1,850	1,410	1,401	1,307	1,212	1,018	753	677	677	530	433	321
1,680	1,280	1,272	1,187	1,101	924	684	615	615	481	393	292
1,509	1,150	1,143	1,066	989	831	614	553	552	432	354	262

**הועדה הבין – משרדית לגיבוש פתרונות למצוקת ניצולי השואה
 טבלה 8 : השלמה לקצבה מינימאלית לזוג (4,269 ₪) באופן דיפרנציאלי (המשך)**

במיליוני ₪

	<u>7,000</u>	<u>6,500</u>	<u>6,245</u>	<u>6,244</u>	<u>6,000</u>	<u>5,500</u>	<u>5,000</u>	<u>4,855</u>	<u>4,854</u>	<u>4,500</u>	<u>4,269</u>	<u>4,000</u>
1,339	1,021	1,014	946	878	737	545	490	490	383	314	233	2020
1,169	891	885	826	766	643	476	428	428	335	274	203	2021
999	761	756	706	654	550	406	366	366	286	234	173	2022
828	631	627	585	543	456	337	303	303	237	194	144	2023
658	502	499	465	431	362	268	241	241	188	154	114	2024
488	372	370	345	320	269	199	179	179	140	114	85	2025
318	242	241	225	208	175	129	116	116	91	74	55	2026
148	112	112	104	97	81	60	54	54	42	35	26	2027

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

טבלה 9 : השלמה למינימום נדרש באופן
דיפרנציאלי

<u>סה"כ לשנה</u>	<u>4,269</u>	<u>3,221</u>	<u>לחודש בש"ח שנה</u>
1,234	832	402	2007
1,175	792	383	2008
1,116	752	364	2009
1,057	712	345	2010
998	673	325	2011
939	633	306	2012
879	593	287	2013
820	553	267	2014
761	513	248	2015
702	473	229	2016
643	433	210	2017
584	393	190	2018
525	354	171	2019
465	314	152	2020
406	274	132	2021
347	234	113	2022
288	194	94	2023
229	154	75	2024
170	114	55	2025
110	74	36	2026
51	35	17	2027

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

צוות עבודה לגיבוש מענים ופתרונות לניצולי שואה:
תת ועדה לסל שירותים

השתתפו:

הגב' מרים בר-גיורא – מרכזת הוועדה, משרד הרווחה.
מר פטר לודריקס – משרד הרווחה.
גב' אוריין קייזר – משרד האוצר.
מר ניר קידר – משרד הבריאות.
מר ירון מרקוס – ועידת התביעות.
ד"ר שרה לוי – משרד הבריאות.
ד"ר אהרון כהן – משרד הבריאות.
ד"ר לנה נטפוב – משרד הבריאות.
ד"ר יוסי כורזים – משרד הרווחה.
ד"ר נתן דורסט – "עמד".
מר דובי ארבל – הקרן לרווחה לנפגע השואה.
גב' רחל וינשטיין – משרד הרווחה.
מר דן ולדמן – "עמד".
מר דרור רותם – אש"ל.
מר יעקב עמר – היחידה לענייני גימלאים.
ד"ר פוליאקביץ – משרד הבריאות.

כללי: עקרונות וקווים מנחים

1. הגדרת אוכלוסיית היעד:

הוחלט ברוב דעות, **כי אוכלוסיית היעד הינה כל ניצולי השואה**. זאת, מאחר ולא ניתן להבדיל בין האוכלוסיות מבחינת הצרכים והבעיות שלהם, התחייבות המדינה, הכנסות ועוד.

2. זיהוי צרכים

הוחלט, **כי לניצולי השואה צרכים מיוחדים**, מעבר לצרכים הכלליים של אוכלוסיית הזקנים, בעיקר בתחומי בריאות, בריאות השן, בריאות נפשית, תיפקוד, תמיכה נפשית ועוד. לפיכך, יש לבנות להם סל שירותים, שיהיה מותאם לצרכיהם ונגיש עבורם.

3. היקף סל השירותים:

הוחלט להכין סל אופטימלי, העונה על מגוון מצוקות האוכלוסייה. הסל כולל מיסוד והרחבת שירותים קיימים, ותוספת שירותים!
במספר תחומים הוכנו חלופות תקציביות, או עדיפויות.

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

4. סל אוניברסאלי או סלקטיבי :

הוחלט שהנושא ידון לגבי כל שירות ושירות בנפרד. עם זאת, ככלל ניתנה עדיפות לניצולי שואה לעומת אוכלוסיה אחרת באותו מצב, אך ניתן דגש למצב הנזקקות הטיפולית של הניצולים ומצבם הכלכלי, בהתאם ל-2 רמות: הכנסה בסיסית: (מקבלי השלמת הכנסה מהביטוח הלאומי, או קצבת ניצולים בסיסית – אם יוחלט עליה), ובעלי הכנסה גבוהה יותר.

5. עלות סל השירותים :

לגבי כל שירות נעשתה הערכה של מספר הנזקקים או המשתמשים הפוטנציאלי, ועלות משוערת למתן שירות לנזקקים. מאחר וחסרים נתונים על הנזקקים עפ"י סוג השירות, נעשה אומדן כללי בלבד.

6. מיצוי זכויות וניצול שירותים :

יש להחליט על דרכי איתור אוכלוסיות במצוקה, ריכוז המידע על השירותים ודרכי היידוע של האוכלוסייה הנזקקת.

יש לרכז פעולה זו ע"י גוף אחד שיתמחה בנושא, יבנה ויתחזק אתר אינטרנט, ויעביר ייעוץ ומידע כללי ופרטני לניצולי השואה, לבני משפחותיהם ולעובדים מקצועיים המטפלים בהם.

משרד הקליטה הביע הסכמתו להכין ולשווק חברות הדרכה ומידע לכל ניצולי השואה, שיופצו בשפות עברית ורוסית.

7. זכויות של בני זוג של ניצולי שואה :

על אף המצוקות הקיימות, הוחלט לא להמליץ על זכויות מועדפות במתן שירותים לבני זוג, אלא להקים קרן שתטפל במקרים חריגים של בעיות מיוחדות של בני משפחה.

פירוט סל השירותים הרצוי

1. תזונה מתאימה

מצב קיים :

עפ"י סקר של מכון ברוקדייל, כ-14% מניצולי השואה חיים בחוסר בטחון תזונתי. כיום כ-13,000 ניצולי שואה מקבלים ארוחות בבתי תמחוי בסיוע של ועידת התביעות ומשרד הרווחה, רובם עולים חדשים.

כמו"כ, שירותי הרווחה מספקים ארוחות לבתי זקנים הזקוקים לכך, וכן זקנים המבקרים במרכזי יום נהנים מסל שירותים, הכולל ארוחות (ראה להלן).

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

המלצות:

אכילה במסגרת בתי תמחוי פוגעת בכבודו של האדם ואינה מתאימה לכל אחד.
רכישת ארוחות נתונה לבחירתו של כל אדם מתוך קצבתו הבסיסית.

עם זאת, ועידת התביעות תמשיך לסייע לבתי תמחוי, ואף מוצע לאפשר קבלת תלושי מזון במקום ארוחות.

שירותי הרווחה ימשיכו לדאוג לארוחות חמות, למי שזקוק להן ואינו יכול להכין.

2. בריאות

א. טיפול שיניים

המצב הקיים:

נושא טיפולי השיניים חשוב מבחינה רפואית וחברתית.

בחוק ביטוח בריאות ממלכתי ישנה התייחסות לכירורגית פה ולסת, אך לא לטיפול שיניים. בסקר של מכון ברוקדייל משנת 2000 נמצא, כי 52% מהזקנים מחוסרי שיניים. אין תקציב מיוחד לכך במשרד הבריאות והרווחה.

בשנים 2002-2004 טופלו זקנים נזקקים בתקציב מיוחד שהועבר למשרד הבריאות, במסגרת מרפאות ציבוריות. הקרן לרווחת ניצולי השואה נותנת החזר של עד 4,000 ₪ לאדם, פעם ב-3 שנים. הלשכה לשיקום נכים משתתפת כספית עפ"י מחירון, למי שמוכר כנזקק בנושא זה, עפ"י בדיקת רופא שיניים.

המלצות:

פיתוח מערכת לסיוע למתן טיפולי שיניים במשרד הבריאות או בקרן.

עלות משוערת:

כ-400 מליון ₪ עבור כל הניצולים.

כ-80 מליון ₪ עבור 1/5 מהניצולים שיגיעו לטיפול.

(עבור 10,000 ניצולים במוסדות X 3,400 ₪ לטיפול. 200,000 ניצולים בקהילה X 1,500 ₪ לטיפול).

מותנה בתוספת תקציב.

השתתפות עצמית: 10% למקבלי השלמת הכנסה, ו-20% לבעלי הכנסות גבוהות.

ב. אשפוז סיעודי

**הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה**

מצב קיים :
להערכת משרד הבריאות, כ-1,700 ניצולי שואה מסודרים במוסדות לטיפול ממושך, באמצעות משרד הבריאות.

כיום, במבחן הזכאות נלקחות בחשבון גם הכנסות ייחודיות של ניצולי השואה.

כמו"כ, כ-250 ניצולים גרים בהוסטלים לניצולי שואה.

המלצות :

1. **מתן העדפה** בסידור מוסדי לניצולי שואה, רק אם נמצא באותו מצב כמו סיעודי אחר.
2. **השתתפות עצמית** – ניצול שואה ישלם רק מחצית מהכנסותיו כניצול שואה, לצורך סידורו במעון. יתרת ההכנסה תשמש להוצאותיו המיוחדות.

עלות משוערת: כ-270 מליון ₪ במוסדות ובהוסטלים. **מותנה בתוספת תקציב למשרד הבריאות.**

ג. בריאות הנפש

ג.1. הוסטלים :

מצב קיים :
בהוסטלים לניצולי שואה ליד בתי חולים לבריאות הנפש, גרים כ-250 ניצולים, שעברו מאשפוז פסיכיאטרי. המימון ע"ח המדינה. כיום לא מאשפזים בהוסטלים ניצולי שואה מהקהילה.

המלצה :

- א. אישור אגף הגריאטריה לאשפוז ניצולים סיעודיים ותשושי נפש מהקהילה: **בתקציב הקיים של משרד הבריאות.**
- ב. תוספת של 100 מיטות בהוסטלים לזקנים מהקהילה.

עלות משוערת להקמה : 2 מליון דולר = כ-8 מליון ₪.
מקור תקציבי אפשרי : ועידת התביעות.
עלות משוערת להפעלה : 9.7 מליון ₪ בשנה, מותנה בתוספת תקציב.

ג.2. סיוע פסיכוגריאטרי לניצולי שואה בקהילה :

מצב קיים :

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

כ-3,000 ניצולים מקבלים טיפול תרופתי ופסיכיאטרי ממרפאות בריאות הנפש.

המלצות:

א. מתן טיפולים לניצולים נזקקים נוספים – בתקציב הקיים של משרד הבריאות.

ב. תוספת 2 תקני עו"ס, לאיתור מטופלים ומיצוי זכויותיהם.

עלות משוערת: 240,000 ₪ לשנה.

ד. תרופות

מצב קיים:

כיום ניצולי שואה משתתפים ברכישת תרופות שבסל התרופות, כמו אוכלוסיית הזקנים כולה. קיימת הנחה של 50% בתשלום לתרופות לזקנים החיים מהשלמת הכנסה, וגג לתשלום לתרופות כרוניות.

המלצות:

חלופה א': פטור מלא מתשלומים עבור תרופות מרשם, הכלולות בסל השירותים שבחוק ביטוח בריאות חובה.

עלות משוערת: 125-140 מליון ₪ לשנה, מותנה בתוספת תקציב.

חלופה ב': הנחה של 90% למקבלי הבטחת הכנסה, ו-50% לשאר הניצולים.

עלות משוערת: כ-70 מליון ₪ בשנה, מותנה בתוספת תקציב.

וכן: קרן למימון תרופות שאינן בסל במקרים חריגים.

עלות משוערת: 20 מליון ₪ בשנה, מותנה בתוספת תקציב.

ה. אגרות ביקור אצל רופאים ומכונים:

מצב קיים:

כיום ניצולי השואה משלמים עבור הביקורים, כמו כל אוכלוסייה אחרת.

המלצות:

חלופה א' – פטור לכולם.

עלות משוערת: 15 מליון ₪ בשנה, מותנה בתוספת תקציב.

חלופה ב' – הנחה של 90% למקבלי הבטחת הכנסה, ו-50% לשאר הניצולים.

עלות משוערת: 7.5 מליון ₪ בשנה, מותנה בתוספת תקציב.

ו. ביטוח משלים:

מצב קיים:

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

כיום לכ-70% מהאוכלוסייה קיים ביטוח משלים.
נערך דיון במתן ביטוח משלים חינם לניצולים מקבלי השלמת הכנסה.

הערכה תקציבית: כ-600 מליון ש"ח.

המלצות: הוחלט לדחות, מאחר ומשרד הבריאות מתנגד.

א. כסאות גלגלים, נעליים רפואיות ופרוטזות, מכשירי שמיעה

מצב קיים:

כ-4,000 ניצולים זקוקים לכיסאות גלגלים, כסאות שירותים, כסאות ממונעים, נעליים רפואיות ופרוטזות, ורבים זקוקים למכשירי שמיעה.

כיום קיימת השתתפות עצמית בכל אחד מהפריטים.

המלצות:

- א. קביעת תקנות מיוחדות לניצולי שואה.
- ב. ביטול השתתפות עצמית.

עלות משוערת: כ-14 מליון ₪ לשנה, מותנה בתוספת תקציב.

ב. טיפול אישי סיעודי

המצב הקיים:

כיום מוסיפה הקרן 9 ש"ש לזכאי חוק ביטוח סיעוד, הנמצאים בדרגות תלות ב', ג', ומקבלים 15 ש"ש או 18 ש"ש.

המלצות:

עדיפות ראשונה: מתן סיוע של 20 ש"ש לניצולים בדרגות הנ"ל.
עלות משוערת עבור כ-13,000 זקנים: כ-450 מליון ₪.
עלות משוערת נוספת על הקיים: כ-250 מליון ₪ לשנה.

עדיפות שנייה: מתן סיוע של 20 ש"ש לניצולים בדרגות הנ"ל, המקבלים מחצית השתתפות הביטוח הלאומי בגין הכנסות.
עלות משוערת עבור כ-700 ניצולים: כ-12 מליון ₪ לשנה.

עדיפות שלישית: מתן סיוע של 10 ש"ש לניצולים בדרגת תלות א' (מקבלי 10 שעות טיפול סיעודי בשבוע).
עלות משוערת: עבור כ-15,000 ניצולים – כ-280 מליון ₪.

ג. מוצרי ספיגה (חיתולים):

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

מצב קיים:

כיום מקבלים זקנים זכאי חוק סיעוד במסגרת הגימלה, ולפיכך יורד מס' שעות הטיפול.

המלצה: תשלום עבור כ-10,000 משתמשים בחיתולים במהלך כל שעות היום, מעבר לגימלת סיעוד.

עלות משוערת: 36 מליון ₪ לשנה.

ד. סיוע בניהול משק הבית וטיפול אישי וצרכים מיוחדים, לנצרכי חוק סיעוד

מצב קיים:

כיום זקנים תשושים שאינם עוברים את מבחן התלות, אינם זכאים לקבל סיוע בטיפול אישי ועזרה ביתית.

משרד הרווחה מסייע לכ-6,000 זקנים תשושים ובודדים בשנה, החיים מהשלמת הכנסה, במתן עזרה זו, בהיקף ממוצע של 3 ש"ש. זקנים בים נדחים מחוסר תקציב.

כמו"כ, מממן המשרד הסעות לטיפולים רפואיים והשלמת ציוד בסיסי.

התקציב הקיים לא נותן תשובה לכל הצרכים הבסיסיים.

המלצות:

חלופה ראשונה: מתן סיוע לניצולי שואה תשושים החיים מהבטחת הכנסה, ואינם זכאי חוק ביטוח סיעוד, בהיקף של 2 ש"ש, וכן סיוע במילוי צרכים מיוחדים.

עלות משוערת: 20 מליון ₪.

השתתפות עצמית: 10%.

מותנה בתוספת תקציב.

חלופה שנייה: שינוי חקיקה בחוק ביטוח סיעוד, שיאפשר מתן נקודה נוספת לניצול שואה, במבחן התלות.

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

ה. מרכזי יום :

מצב קיים :

כ-13,000 זקנים תשושים נהנים משירותי מרכזי יום, הכוללים: הסעות, ארוחות וטיפול אישי וחברתי. כ-2/3 מהם הינם זכאי חוק ביטוח סיעוד, וכ-1/3 מקבלים סבסוד ממשרד הרווחה.

המלצות :

א. העדפה בהפניה למרכז יום לזקן ניצול שואה, הנמצא במצב דומה לזקן אחר.
ב. הנחה בתשלום של 5 ₪ ליום (תשלום 10 ₪ במקום 15 ₪ ליום) לניצולי שואה, המופנים ע"י שירותי הרווחה.
עלות משוערת: כ-1.5 מליון ₪ לשנה.
בתקציב הקיים.

ג. הנחה בתשלום של 5 ₪ ליום לניצולי שואה, שהינם זכאי חוק ביטוח סיעוד.
עלות משוערת: כ-3 מליון ₪ לשנה.
מותנה בתוספת תקציב ובגוף מממן.

ו. נופשונים

מצב קיים :

כ-100 מיטות בנופשונים מספקות שהות וטיפול קצר טווח לזקנים היוצאים מבתי חולים, ואינם יכולים לחזור לבתיהם, זקנים נפגעי אלימות ואחרים. הסבסוד באמצעות שירותי הרווחה.

המלצות :

א. עדיפות בהפניית ניצולי שואה, כאשר מצב המועמדים דומה.
ב. בדיקת זכאות על 50% מהכנסת ניצול השואה, מתשלומים מיוחדים לניצולים.
בתקציב הקיים.

ז. הפניה למעונות

משרד הרווחה מפנה ומממן סידור מוסדי לכ-3,200 זקנים תשושים נזקקים.
כיום אין עדיפות לניצולי שואה, וההשתתפות העצמית כוללת את כל הכנסות הזקן.

המלצות :

א. עדיפות בהפניית ניצול שואה, כאשר מצב המועמדים דומה.
ב. בדיקת זכאות על 50% מהכנסות מיוחדות של ניצול השואה.

4. דיוור

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

א. שכר דירה והוסטלים

מצב קיים :

משרד השיכון, בשיתוף פעולה עם משרד הקליטה, מממן שכ"ד לחסרי דור, וכן מפעיל באמצעות חברות משכנות, הוסטלים ודיור מוגן לעולים חדשים חסרי דיור.

המלצות :

א. תוספת 10% לשכר הדירה: מותנה בחקיקה מתאימה (הקיימת כיום לוטרנים ולנפגעי צ'רנוביל).

ב. עדיפות לכניסה להוסטלים – הסדר פנימי.

ג. קידום שנה בוותק לכניסה להוסטלים – הסדר פנימי.

ב. התאמת דיור ונגישות למגבלות תפקודיות

המצב הקיים :

משרד השיכון, בשיתוף פעולה עם משרד הבריאות ובהמלצת מרפאות בעיסוק של קופות החולים, מממן התאמות דיור מוגבלים. ניתנות הלוואות או מענקים עפ"י מצב כלכלי וגודל הדירה. כיום קיימת השתתפות עצמית של המבקש.

המלצות

א. העברת מידע לנזקקים.

ב. הגמשת הקריטריונים לסיוע לניצולי שואה, והרחבת הסיוע.

5. פעילות חברתית ייחודית ותמיכה נפשית :

א. פעילות חברתית-תמיכתית

מצב קיים

"עמך" מטפל כיום בכ-10,000 ניצולי שואה, במתן תמיכה פסיכו-סוציאלית ופסיכו-תרפויטית, הפעלת מועדונים חברתיים מיוחדים לניצולי שואה, הפעלת מתנדבים לטובת ניצולי שואה בודדים או מרותקים לבתיהם, הפעלת קו חם, תיעוד, הדרכת אנשי מקצוע ועוד.

המחלקות לש"ח ברשויות המקומיות מפעילות תוכניות חברתיות וקבוצתיות ייחודיות לניצולי שואה במסגרת מועדונים נפרדים, או כפעולות מיוחדים במועדונים חברתיים כלליים.

כ-15% מהניצולים זקוקים להתייחסות מיוחדת במסגרת מועדונית, הכולל יעוץ קבוצתי ופרטני.

להערכת "עמך", סל שירותים חברתי-טיפוליים לאדם, עולה כ-22,000 ₪ לשנה.

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

הועדה הבין – משרדית
לגיבוש פתרונות למצוקת
ניצולי השואה

המלצות:

1. פיתוח נוסף של כ-100 מועדונים ייחודיים לניצולי שואה.
עלות משוערת: 20-10 מיליון ₪.
מותנה בתוספת תקציב.

2. הכנסת בנות שירות לאומי לליווי זקנים בודדים – מותנה במתן הכשרה מתאימה, והתאמת הבנות לניצולים - באחריות ובתקציב המשרד לענייני גימלאים.

3. תמיכה בארגוני ניצולים המפעילים פעילויות חברתיות – באחריות משרד הקליטה.

ב. קהילות תומכות

מצב קיים:

במסגרת כ-200 קהילות תומכות הפועלות בארץ, מקבלים כ-30,000 זקנים מכשירי מצוקה לבתיהם, שירותי אב קהילה, פעילות חברתית וסיוע רפואי בעת הצורך.

כיום ניתנות הנחות בהשתתפות עצמית לניצולי שואה, בהיקף של 25 ₪ לחודש, הממומנות ע"י ועידת התביעות, בשיתוף עם משרד הרווחה.

המלצות:

א. המשך פיתוח קהילות תומכות, ומתן תוכניות ייחודיות לניצולי שואה החברים בהן – באחריות משרד הרווחה ואש"ל.

ב. המשך מתן הנחות ע"י ועידת התביעות לניצולי שואה החברים בקהילות, והמעוניינים להיכנס.

בתקציב קיים של ועידת התביעות ומשרד הרווחה.

הועדה הבין – משרדית
 לגיבוש פתרונות למצוקת
 ניצולי השואה

ריכוז המלצות סל שירותים :

הערות	עלות משוערת לשנה	סוג השירות
		<u>תזונה :</u> ארוחות חמות
במסגרת הקיצבה האישית		
תוספת תקציב	80-400 מליון ₪	<u>שירותי בריאות :</u> טיפולי שיניים
תוספת תקציב	270 מליון ₪	הנחות באשפוז סיעודי
בתקציב ועידת התביעות	8 מליון ₪	תוספת מיטות בהוסטלים לנפגעי נפש
תוספת תקציב	9.7 מליון ₪	הפעלת מיטות בהוסטלים לנפגעי נפש
תוספת תקציב	70-140 מליון ₪	סבסוד תרופות
תוספת תקציב	20 מליון ₪	קרן למימון תרופות שאינן בסל
תוספת תקציב	7.5-15 מליון ₪	הנחות באגרות לרופאים מקצועיים ומכונים
תוספת תקציב	14 מליון ₪	ביטול השתתפות בכיסאות גלגלים וציוד רפואי אישי
תוספת תקציב	250-550 מליון ₪	טיפול סיעודי בבחץ
תוספת תקציב	36 מליון ₪	מוצרי ספיגה – חיתולים
תוספת תקציב	20 מליון ₪	ניהול משק הבית וצרכים מיוחדים
תוספת של 3 מליון ₪	4.5 מליון ₪	הנחות למרכזי יום
בתקציב קיים		נופשונים
בתקציב קיים		הפניה למעונות לתשושים
		<u>דיור</u>
	אין נתונים	תוספת שכ"ד והוסטלים
	אין נתונים	התאמת דיור למוגבלים
תוספת תקציב	10-20 מליון ₪	<u>פעילות חברתית :</u> מועדונים
בתקציב משרד הגימלאים		הכנסת בנות שירות לאומי
בתקציב משרד הקליטה		תמיכה בארגונים
בתקציב הרווחה וועידת התביעות		קהילות תומכות

סה"כ הערכה : 1.5 מיליארד ₪ = 800 מליון ₪.